

Velja po pošti:

Za celo leto naprej . . . K 26.—
za en mesec . . . " 2.—
za Nemčijo celoletno . . . " 29.—
za ostalo inozemstvo . . . " 35.—

V Ljubljani na dom:

Za celo leto naprej . . . K 24.—
za en mesec . . . " 2.—
V upravi prejema . . . mesečno " 1'70

Sobotna izdaja:

za celo leto . . . " 7.—
za Nemčijo celoletno . . . " 9.—
za ostalo inozemstvo . . . " 12.—

SLOVENE

Inserati:

Enostolpna petitvrsta (72 mm):
za enkrat . . . po 15 v
za dvakrat . . . " 13 "
za trikrat . . . " 10 "
za večkrat primeren popust.

Poročna oznanila, zahvale, smrtnice itd.:
enostolpna petitvrsta po 18 vin.

Poslano:

enostolpna petitvrsta po 30 vin.
Izhaja vsak dan, izvenredni ne-
delje in praznike, ob 5. uri pop.
Redna letna priloga Vozni red.

Uredništvo je v Kopitarjevi ulici št. 6/III.
Rokopisi se ne vračajo; nefrankirana pisma se ne
sprejemajo. — Uredniškega telefona št. 74. —

Političen list za slovenski narod.

Upravništvo je v Kopitarjevi ulici št. 6. — Račun
poštne hranilnice avstrijske št. 24.797, ogrske 26.511,
bosn.-herc. št. 7563. — Upravniškega telefona št. 188.

Današnja številka obsega 6 strani.

Bratomorna vojska.

SRBSKE ZMAGE V MAKEDONIJI. —
OPIS OSEMNDNEVNE BITKE PRI BRE-
GALNICI.

Belgrad, 9. julija. Srbski tiskovni
grad poroča: Včeraj zjutraj so srbski
vojaki zasedli Štip. Ko so bili 2. t. m.
vrženi Bulgari čez Bregalnico, so naše
čete na celi fronti 3. julija Bulgare od-
ločilno napadle. Srbi so 6. julija ekla-
tantno zmagali pri Kočani, kjer je bilo
popolnoma uničeno desno krilo bulgar-
ske armade, močno 50 bataljonov in nad
100 topov. Desno krilo bulgarske arma-
de je bilo odcepljeno od levega krila,
ki je šlo 60 bataljonov z nad 120 to-
povi. Levo krilo bulgarske armade so
vrgli Srbi proti Carevemu Selu 35 km
za postojanke, ki so jih imeli Bulgari
začetkom bitke zasedene. Bulgarskemu
središču v Štipu se je posrečilo, da se je
držalo in da je krilo umikanje levega
krila, med tem ko so srbske čete zasle-
dovale desno krilo. Zavzetje Štipa pa
dokazuje zmago srbske armade na celi
črti. Ko so zavzeli Srbi Štip, so se umi-
kali Bulgari proti Radovišti in Pečovu
nazaj, zasledovale so jih srbske in čete
grške armade, ki je prodirala od Stru-
mice. Bitka ob Bregalnici je bila ena
najbolj krvavih bitk ob vojski na Bal-
kanu in bo zavzemala v povestnici mo-
dernih vojsk odlično mesto radi srdi-
tosti, s katero se je bila, in radi sovra-
žnikovih izgub.

Belgrad, 9. julija. Glavna bitka se
vrši pri Štipu, kjer so ostanki centra
glavne bulgarske armade. Bitka se je
začela včeraj ob 7. uri zjutraj in se bi-
je z vsoto ljutostjo. Bulgari so se utrdili v
enem delu Štipa samega in na okoli-
ških vrhovih. Borba se vrši na obšir-
nem ozemlju in bi utegnili biti odlo-
čilna za usodo cele bulgarske armade
generala Kovačeva. Sinočnje vesti iz
Skoplja so kratke in vele: »Bitka poteka
povoljno; na obeh straneh delujejo veli-
ke mase.« Dasi se operacij čet s Krivo-
laka nič ne omenja, se vendar sodi, da
tudi one sodelujejo v tej bitki.

Belgrad, 9. julija. Štipska bitka se
je popoldne končala z definitivnim po-
razom bulgarskih čet. Pričakovanje v
Belgradu je bilo izredno napeto in ner-

vožno, dasi je širše občinstvo šele proti
večeru zvedelo, da se je bitka začela.
Opoldne je vojvoda Putnik javil zače-
tek bitke in njen dovoljen potek. Ob
5. uri popoldne je sporočil, da se bul-
garsko levo krilo naglo umika od La-
kovice proti Radovištu. Kesen zvečer
se je poročalo, da je bulgarsko središče
pri Štipu razbito in da se umika.

Belgrad, 9. julija. Druga štipska
bitka, osem dni po prvi, dovršuje poraz
glavne bulgarske ofenzivne makedon-
ske armade. Beg proti Radovištu naj-
eklatantnejše pobija sofijske vesti o
ogroževanju Veleša in Skoplja in po-
menu njihovega trenutnega uspeha pri
Krivolaku. Bilo je tako, kakor se je te
dni poročalo: Srbi so pred Štipom mi-
rovali, dokler Grki niso ogrozili Stru-
mice in s tem zaledja bulgarskega leve-
ga krila. Srbi so takoj začeli nastopati,
ko so ponovno preoteli Krivolak, ob
Lakovici proti Radovištu, ogroževajoči
bok levega bulgarskega krila, ki se je
danes začelo prvo umikati, s čimer je
bilo štipsko središče obsojeno, da bi
bilo ali odtrgano ali pa da se umakne.
Silni naval Srbov, zlasti v zadnjem ča-
su, je razbil utrjeno bulgarsko središče
in ga prisilil v brezobziren beg. V celi
osem dnevni bitki je bilo odločilno od-
bijanje bulgarskih napadov iz Štipa in
od ondi na Krivolak in končno razbitje
danesga bulgarskega krila pri Kočani.
Današnja bitka je posledica prejšnjih
uspehov, zato tudi njeno kratko tra-
janje.

Belgrad, 9. julija. Glasom prihaja-
jočih vesti se Bulgari tako hitro umi-
kajo, da popuščajo topove in streljivo.
Srbi so zavzeli Štip in preganjajo so-
vržnika.

Belgrad, 9. julija. Bulgarski naval
so bili obupni. Boj je bil strahovit. To-
da srbski naskoki in porazujoče delo-
vanje srbske artiljerije so končno oma-
jali bulgarske vrste. Ko so Bulgari spo-
znali obupnost svojega položaja, so
udarili v beg po bregu in cesti proti
Radovištu.

Belgrad, 9. julija. Bulgari so bili
pred osmimi dnevi v nekem nočnem na-
padu oteli Srbom več baterij. Danes, ko
so Srbi zavzeli Štip, so vse te baterije
preoteli nazaj, vrhu tega pa zajeli velik
plen. Konjica preganja sovražnika. Pe-
hota nastopa v forsiranih marših z
vseh strani.

STIK MED SRBSKO IN BULGARSKO
ARMADO.

Sinoči se je uradno objavilo, da se
je srbskemu vojnomu poveljstvu po-
srečilo upostaviti efektivni stik z gr-
škimi četami. Podrobnosti se iz taktič-
nih razlogov še ne morejo objaviti.

BOJI V SRBIJI SAMI.

Belgrad, 9. julija. Pri Pirotu in
Vlasini se od sinoči vrše boji. Podrobn-
nih poročil še ni. Pri Vlasini je bil bul-
garski napad popolnoma odbit. — Na
vseh merodajnih mestih izjavljajo, da
so te bulgarske diverzije brez vsakega
strategičnega pomena. Z njimi hočejo
Bulgari doseči samo to, da bi obrnili
pozornost javnosti na te cenene in
brezpomembne borbe na srbski meji in
tako prikrili svoje poraze na macedon-
skem bojišču, kjer je bil glavni cilj
njihovih operacij. — Vladna »Samo-
uprava« piše danes: Ti bulgarski izpa-
di imajo namen zvesti srbsko vrhovo-
no vojno poveljstvo, da bi oslabilo
svoje čete na glavnem bojišču. Ta cilj
je imel tudi vpad v Knjaževac, v ka-
tere ga so včeraj prišli od Kraljevega
Sela sem in ga zasedli, ko ga je bilo
prebivalstvo že zapustilo. Trdi se, da
so Bulgari v Knjaževcu, odkoder ima-
jo samo eno pot za umikanje, že odse-
kani in izgubljeni. Uradno se do sino-
či o Knjaževcu ni ničesar objavilo, ker
se temu ne pripisuje nobena važnost.
A najbrže bodo Bulgari tu strti.

Belgrad, 9. julija. Ko je bila včeraj
semkaj dospela vest, da so Bulgari za-
vzeli Knjaževac, je zavladala med pre-
bivalstvom velika potrlost, ki se je pa
kmalu izpremenila v veliko navduše-
nje, ko se je izvedelo, da so srbske čete
z drznim napadom Bulgare potolkle,
jih pognale preko meje in zopet zase-
dle Knjaževac.

Belgrad, 9. julija. O bulgarskem
vpadu pri Knjaževcu se še poroča:
Vpad se je izvršil pred dvema dnevo-
ma z nekoliko bataljoni od Sv. Nikola-
ja in še z neke druge točke. Prodrli
so najprej do Kraljevega Sela, nato pa
pred Knjaževac. V Knjaževcu so za-
žgali vojašnico in državna poslopja ter
nekaj hiš. Nato so krenili proti Zaječar-
u paleči vasi in dospeli do Vrataničke
Klisure. To gibanje se je vršilo istodob-
no z vpadom skoro cele divizije na Za-
ječar. Danes so bili Bulgari pri Treš-

njemem brdu razbiti in pognani nazaj,
pa tudi v Vratanički Klisuri so bili iz-
nanada prijeti od dveh strani. Tu je
bil cel njihov oddelek dobesedno strti.
Zaplenjenih je bilo 8 topov, iz česar se
sklepa, da so imeli Bulgari tu dva ce-
la polka. Boji pri Pirotu in Kustendilu
se za Srbe povoljno nadaljujejo.

Zemun, 9. julija. Srbi so vrgli Bul-
gare izpred Zaječarja nazaj. Bulgari so
imeli velikanske izgube. Srbi preganja-
jo Bulgare proti Belogrudičku. Pri
Knjaževcu so Srbi bulgarske oddelke
popolnoma uničili. Pri Vlasini so Srbi
vrgli en cel bulgarski eskadron. — Na
jugu se armada generala Kovačeva
naglo umika.

BULGARI POROČAJO O ZOPETNIH
USPEHIIH.

Sofija, 19. julija. Bulgarska agen-
cija poroča sledeče: Bulgarske čete so
na celi črti dosegle velike uspehe. Vsi
srbski napadi na fronti Sultantepe —
Patarica so bili z velikimi žrtvami na
srbski strani popolnoma odbiti. Bulga-
ri so nato izvršili protinapad in pogna-
li Srbe v beg. Bulgarske čete preganja-
jo sovražnika, ki se umika proti Egri-
palanki. Srdit boj se bje pri Kočani.
Srbi so bili z velikimi izgubami vrženi
nazaj, nakar je VII. bulgarska divizija
prešla v ofenzivo. Napadi levega gr-
škega krila severno od Dojrana so bili
z velikimi izgubami odbiti. Grške ope-
racije na desnem bregu Strume so ja-
ko slabotne.

Sofija, 9. julija. Privatna vest trdi,
da so Bulgari Seres zopet osvojili. Do-
zdaj se pa ta vest uradno še ne potr-
juje.

GRKI OSVOJILI STRUMICO, SERES
IN PETRIČ. — SRBI OSVOJILI RA-
DOVIŠTE.

Atene, 10. julija. (Oficijelno.) Grške
čete so izvršile napad na strumiške
prelaze. Sovražnik se je srdito branil,
toda je bil vržen nazaj. Grki so se po-
lastili vseh prelazov. Bulgari beže
proti Petriču, zasledovani od Grkov.
Grki so zasedli najvišjo pozicijo stru-
miških prelazov Kosturino.

Belgrad, 10. julija. Srbi so osvojili
Radovište, Grki pa Strumico in Pe-
trič. Bulgari beže naglo v Plaškavice
planino.

LISTEK.

Četvorica.

(Spisal Andreanov.)

»Mestni zrak — lehak korak!« je od-
mevalo v ozkih ulicah srednjeveškega
mesta . . .

In zdaj? . . .

V zimi je šlo nedeljsko jutro skozi
široko mestno ulico. Prišlo je, kakor bi se
zbudilo iz sneženega polja, ki je dremalo
v tihih sanjah pred mestom in se smehljalo
in dajalo prijateljsko roko belim, mrzlim
goram, ki so mu pošiljale iz sneženih in
ledenih visotin kratke pozdrave — otroku.
Začudeno in tožno so dvigale po parkih
in vrtovih palme svoje košate glave nad
južnim snegom in oranže so zrle boječe v
nepričakovane goste . . .

Visoko pod streho velike, gospodske
hiše je zanela mlada žena že v zgodnjem
jutru ogenj v mali kuhinji. V obrazu so ji
bila začrtana leta treh otrok. Zavita v
gorko, zimsko ruto je sedla za staro ognji-
šče in se zamislila skozi nizko okence na
belo cesto v prvi sneg. Z ognjišča pa se je
dvigal le gost, bel dim, ki je grel zamrle
stene.

V prvi sneg se je zamislila in govorila
je sama s seboj: »Zgodnje jutro prinese s
seboj prvi sneg, vsepovsod je, kakor bi
pokril bel, tenak in lehak pajčolan, potem
debel in gost prt pusto in težko naravo.
Vse je lepo in v snegu ni stopinje. Ah, to
je mlado življenje, to je tvoja prva mla-

do! In ti, Elvira, si imela tudi svojo mla-
do! . . . Da, lepa je bila tvoja mladost,
zdelo se ti je kakor to jutro v snegu, v
katerem ni še pticičine stopinje . . . Ah,
ravno tako je bilo! . . .« je težko vzdihnila
in zadržala, ko je zagledala mladega člo-
veka prvega v snegu. On pa je pustil sto-
pinjo za seboj, ko se še ni dobro pokazal.
Elvira je videla prvi korak in prvo sto-
pinjo, ki se ji je zdelo velika in globoka
ter ji postajala tem temnejša, čim bolj jo
je hotela videti. Temne, težke misli so ji
bile pred očmi, ene so ji kar švigale mimo,
druge pa so se leno vlekle kot bele megle
preko globoke doline; videla jih je, kakor
bi se ji dvigale iz one prve, globoke sto-
pinje . . . Elvira je čutila te težke misli, bi
jih lahko prijala in jih objela z obema ro-
kami, tako blizu so ji bile. In mladi človek
se ni oziral, le dalje je šel, ker se mu je
lepo zdelo hoditi belo, mehko pot . . .

Pustil je za seboj še drugo stopinjo in
tretjo . . . Elviri so postajale misli še težje,
strašnejše, kakor bi nosila temne stopinje
že celo življenje v svoji mehki duši . . .
»Velik in trden je bil prvi korak in pod
njem globoka stopinja, iz katere pride še
druga in tretja . . . ter konca nikjer . . .
Vedno temnejše vidim in skozi trenutek se
mi zdijo črne, mrtve ptice, ki ležijo razte-
njene v belem snegu. Gledam jih in opa-
zujem in v mislih so mi vedno bliže, bolj
poznane, rajše jih gledam, nazadnje so mi
ljube in drage — ah, morajo mi biti, saj so
njegove! . . .« Človek, ki ga je videla iti
mimo, je bil njen Albin, ki se ji je zdel le
v mislih mlad . . .

Elvirine črne oči so še vedno gledale

skozi okence na belo ulico in zrle za sto-
pinjami. Tresla se je trdega mraza, ali
čutila ga ni. Dvoje dolgih kit je imela raz-
puščenih mimo suhih ramen, spletenih iz
mehkih kostanjevih las. Nežni roki je
držala rahlo sklenjeni in kot mrtvi na suhih
kolenih. V kuhinji je bilo do groba tiho in
le težke misli so polnile mračni prostor . . .

»Mamica!« — Glas je bil tih in kot bi
bil od nekod le odmeval . . .

Elvira pa ni ne slišala, ne videla in je
polutitno izgovarjala misli: »Da, on je bil.
Albin je šel s košem mimo in nesel je
kruh, ki ga je sam spekel čez noč. In še gor
ni pogledal. Je li vedel, da sem jaz pri
oknu in ga vidim? Ni mogel? Se je sramo-
val? Ni hotel? . . . Ah, strašne misli . . .
težke skrbi . . . dolge noči brez pokoja!«

»Mamica!« — Mil in globok je bil
vzdih in slišale in razumele so ga le temne,
neme stene.

»Njemu sem dala mladost, ah, vse sem
mu dala in on mi je povrnil s trpljenjem.
Sprejemala sem vse in trpela, ker je rastla
s trpljenjem ljubezen . . . Vse lahko pre-
trpim in prenašam, ker ga ljubim v Danici,
v Borisu . . .«

»Mamica!« — je zopet vzkliknila
sedemletna Verica, ki je stala bosa in v
beli srajčici sredi kuhinje ter že stopila
korak proti Elviri.

»Otrok — moj! . . .« Dvoje, največje
ljubezni polnih vzdihov je zahtelo med
nizkimi stenami in mati in hči sta se držali
v tesnem objemu . . .

Nizke in temne stene so molčale in
prežile v prej samo Elviro, v tistem pro-
storu polnile le grozo in strah. In zdaj? . . .

Kakor bi bile zaklete že dolga stoletja in
bi prišla čarovnica ter jih rešila, so jele
oživljati, polniti koticke s tihim življe-
njem . . . Življenje je dihlo v dihu lju-
bezni . . .

Elvira je bledela. Držala je Verico v
naročju, ki jo je bila zavila v svojo gorko,
zimsko ruto. Mlado, nežno telesce se je
treslo kakor bi stalo v mehkem snegu, in
sklepetalo z belimi zobki. Tudi Elvira je
zdaj čutila mraz, ki jo je zdajpazdaj prijel
za rameni.

»Verica, ti je hudo mraz?« jo je vpra-
šala blede Elvira s tihim, materinskim gla-
som in jo pogledala po mehkih laseh, ki so
padali dekletcu na gladka ličica, jih napol
zakrivali in mu krasili nebeški obrazek.

»Ah, ne — mamica, saj sem pri
tebi! . . .« — To ni bil Veričin odgovor,
marveč njen vzdih . . . In pogledala je tako
lepo Elviri v globoke oči in kakor dihnila
je besede, polne ljubezni: »Mamica, tudi
tebe trese mraz.«

Elvira je videla te angelske oči, pri-
tisnila tesno na prsi njeno lepo glavico in
kakor zavpila: »Verica, Vera . . . jaz se
tresem same ljubezni!« Padla ji je težka
glava in zakrila nedolžni obrazek . . .

Kar se odpro vrata sobe, iz katere se
je razširil težak zrak, in na pragu je stal
petletni Boris. Kratke, letne hlačice je
imel na sebi in lahko srajčico. Dolgi, zlati
lasje so skrivali mala otroška uhlja in vi-
soko čelo, kjer so mu bili prerezani. Z
razprostrtimi rokami se je zagnal čokasti
dečko in hitel k Elviri in Verici, ki ju je
zagledal v gorkem objemu: »Mamica! Tudi
jaz . . . jaz! . . .«

GRKI OSVOJILI TUDI KAVALO?

Atene, 10. julija. Privatne vesti trdijo, da so Bulgari zapustili Kavalo in baje tudi Dedeagač.

SRBI PRODIRAJO PROTI DŽUMAJI.

Belgrad, 9. julija. Srbske čete marsirajo po zavzetju Kočan preko Carevega sela proti Džumaji.

OPERACIJE NA SEVERU.

Belgrad, 9. julija. Srbske operacije na severni starosrbsko-bulgarski meji so vedno bolj uspešne. Detajli se še ne smejo povedati. V političnih krogih se zatrjuje, da bo srbska severna armada v najkrajšem času prišla z energično ofenzivo.

DUNAJSKI KROGI PRIZNAVAJO DOSEDANJE BULGARSKO NEUSPEHE.

Dunaj, 9. julija. »Militärische Rundschau« poroča: Zdi se, da se potrjuje poročilo, da se nahaja bulgarska armada v neugodnem vojaškem položaju. Dosedanjemu poveljniku bulgarske armade, generalu Savovu, se je poveljništvo odvzelo. Vodstvo operacij bulgarske armade se poveri generalu Ratku Dimitrijevu, poveljstvo severne armade, ki je bilo dozdanj generalu Dimitrijevu poverjeno, se je poverilo generalu Petrovu. Bulgari so tudi Krivolak zopet izgubili.

SEDANJI BULGARSKI TAKTIČNI NAMENI. — NAJVEČJA NAPAKA.

London, 9. julija. »Times« javljajo iz Sofije: V okraju Kočana so ljuti boji. Četrta bulgarska armada generala Kovačeva je dobila znatna pojačenja od pete. Najbrže se bo vojna tukaj odločila. Tretja armada generala Petrova je odkorakala proti Vranju, da odreže Srbom retirado. Razdelitev armade generala Ivanova je največja napaka, ki je bila storjena v tej vojni. Če bi se bil izvršil načrt Savova, ne bi bili Bulgari doživeli razočaranja.

BULGARIJA PONUJA SPRAVO.

Sofija, 9. julija. Bulgarska vlada je poslala velesilam cirkularno noto, v kateri pravi: 1. Bulgarija ni Srbije in Grčije napadla, ker sta te dve državi začeli vojno, ko je izročila bulgarska vlada Rusiji spomenico glede razdelitve Makedonije in se je bil dr. Danev že odločil, da potuje v Peterburg. 2. Bulgarija je za dokaz svoje miroljubnosti takoj ukazala, da se operacije ustavijo in je o tem obvestila Srbijo in Grčijo. 3. Bulgarija stoji še zdaj na stališču pogodbe in je pripravljena za mirno poravnano. 4. Bulgarska armada pri Küstendilu vsled miroljubnih naporov Bulgarije sploh še ni v boj posegla. 5. Spopadi so se izvršili tam, kjer so bili nasprotniki v premoči, kar je dokaz, da Bulgarija ni začela napada. 6. Bulgarija ni ničesar podvela proti Solunu, ampak je tam celo 1 bataljon pustila, ki so ga Grki popolnoma uničili.

BULGARIJA PROSI RUSIJO ZA POSREDOVANJE?

Peterburg, 9. julija. Tu se trdi, da je prišel bulgarski poslanik Bobčev k zunanjemu ministru Sazonovu, katerega je prosil za pomoč in posredovanje Rusije. Pripisal je baje, da so vojsko Bulgari začeli.

SRBIJA JE VOLJNA SE Z BULGARIJO SPORAZUMETI, A NE NA PODLAGI POGODBE.

Belgrad, 9. julija. O predlogu bulgarske vlade, ki naglašajo potrebo, da ruski car razsodi, se izjavlja na merodajnem mestu: Če je sedanje dejansko stanje Bulgarijo prepričalo, da je napačno postopala, ker se ni uklonila razsodišču, bi Srbija v sedanjem trenutku pritrdila pogajanju z Bulgarijo, a le pod pogojem, da se pogajanja vrše na temelju sedanjih dejstev.

RUMUNIJA SE RES NE ŠALI.

Bukarešt, 9. julija. Glede na razmere med Bulgarijo in Rumunijo se niso razmere nič izpremenile in se tudi ni interveniralo. Vladni krogi izjavljajo, da za parado ne mobilizujejo. Sodi se, da se Bulgari ne bodo upirali, če Rumunci zasedejo črto Turtukan—Balčik. Avstro-Ogrska je izjavila, da je pripravljena bulgarske predloge predložiti rumun. kabinetu. Zastopnik Avstro-Ogrske, knez Fürstenberg, pa ni mogel rumunski vladi ničesar predlagati, ker Bulgarija glede na mobilizacijo Rumunije ni zavzela še nobenega stališča. V četrtke že zavzamejo Rumunci svoje postojanke ob Donavi, nakar nobena diplomatska akcija ne zabrani več, da odloči orožje. Rumunija pa ne zahteva samo ozemlja, ampak tudi, da se Bulgarija s svojimi bivšimi zavezniki v zmislu balkanskega ravnotežja poravnava.

Bukarešt, 9. julija. V treh do štirih dneh se konča mobilizacija. Diplomatska intervencija ne more računati z uspehom. Le če Bulgarija takoj in popolnoma sprejme rumunske zahteve, se vojska še prepreči. Bulgarija pa še vedno omahuje in ni podvzela nobene iniciative, da se z Rumunijo sporazume. Rumunija noče časa izgubljati.

Peterburg, 9. julija. Po brzobjavkah iz poučenih virov bo rumunska vlada prodirala tudi s srbskega ozemlja proti Bulgariji.

ZVEZA MED RUMUNIJO IN TURČIJO?

Carigrad, 9. julija. Včeraj je prišel rumunski poslanik na Porto, kjer se je več ur z velikim vezirjem posvetoval. Trdi se, da je Rumunija s Turčijo sklenila pogodbo, da se Bulgarom iztrga nadvlada na Balkanu. Med Rumunijo in Turčijo se je sklenilo skupno vojaško postopanje. Rumunija jamči Turčiji vsa olajšanja in Turčija se je obvezala, da prične s čataldsko armado vojsko.

Dunaj, 9. julija. »Wiener Allgemeine Zeitung« poroča iz Carigrada: Rumunski poslanik je došel včeraj na Porto, kjer se je z velikim vezirjem in zunanjim ministrom dolgo časa posvetoval. Rumunija je sklenila s Turčijo pogodbo, da se na Balkanu prepreči nadvlada Bulgarije. Turki in Rumunci mobilizirajo v ta namen ob bulgarskih mejah po 200.000 mož, nakar diktirata Bulgariji mir.

TURČIJA IN BULGARIJA.

Sofija, 9. julija. Turški minister Osman Riza je pred dnevi prosil Bulgarijo, naj odpošlje v Carigrad zaupnika, ki naj se pogaja o rešitvi vseh sporov med Turčijo in Bulgarijo. Danev je takoj v Carigrad odposlal bivšega bulgarskega poslanika v Carigradu, Načevića. Upajo, da se posreči doseči trajen skupen nastop obeh držav.

Carigrad, 9. julija. Po oficioznem komunikatu sodijo vladni krogi, da Načevića misija ni v nikaki zvezi z vprašanjem, da Bulgari zapuste Marmarsko morje in ozemlje onkraj črte Enos—Midia. Ker so se po bulgarski zasedbi tega ozemlja razburili civilni in vojaški krogi in ker je zato Turčija znatno oškodovana, se zdi, da Turčija potrebno odredi, da to ozemlje zopet zasede, če Bulgarija ne bi vpoštevala, kar Turčija od nje zahteva.

VELESILE.

London, 9. julija. V diplomatskih krogih zatrjujejo, da iščejo velesile formulo, ki bi preprečila, da bi kaka posamezna država izkušala varovati svoje interese drugače, kakor s skupnim postopanjem. Nihče ne zahteva od Avstrije, da se izreče popolnoma desinteresirano, pričakuje se pa, da se doseže od Avstrije pojasnilo, kako si v glavnih potezih zamišlja ravnotežje na Balkanu.

London, 9. julija. Tu se trdi, da je Rusija velesilam izjavila, da je voljna prepustiti razsodilo o balkanskem sporu velesilam. Razen Avstro-Ogrske so vse velesile izjavile, da se ne vmešavajo v balkanski spor.

Dunaj, 9. julija. »Südslawische Korrespondenz« poroča iz Sofije: Najodločnejše se vzdržuje govorica, da je Nehljudov v imenu ruskega kabineta nasproti dr. Danevu izjavil, da Rusija ne bo trpela akcije Rumunije, če se ta čez gotov okvir razširi. Govorica, ki se tu širijo o ruski mobilizaciji, verujejo tudi rusni politični krogi in jih deloma potrjujejo.

Pariz, 9. julija. »Figaro« poroča, da pripravljata francoska diplomacija akcijo, da takoj po prvi odločilni zmagi ene bojujočih se strank ustavi boje na Balkanu.

Dunaj, 9. julija. Neki ruski diplomat je izjavil, da če bi sedanja vojska med Bulgariji, Srbi in Grki morebiti znala znatno izpremeniti zemljevid Balkana, bi morala Rusija takoj z odločilnim korakom nastopiti. Rusija brezpogojno ne more trpeti, da dobi Rumunija več, kolikor je prej zahtevala. Rusija čaka, a poseže gotovo vmes v trenutku, če bi hotela Rumunija postati gospodarica položaja na Balkanu.

KRIZA V BULGARSKEM KABINETU?

Sofija, 9. julija. Tukajšnji politični krogi trde, da je mogoča v Danevem kabinetu kriza. V kabinetu obstoje baje resna nesporazumljenja in ni izključeno, da demokratije ne bodo več podpirali vlade. Politični krogi smatrajo za potrebno, da radi sedanjega zapletenega položaja Danev takoj odstopi, da bo mogoče zunanjo politiko izpremeniti.

ČRNAGORA PROTI BULGARIJ.

Cetinje, 9. julija. (Iz uradnega črnogorskega vira.) Črnogorski zunanji minister je na noto, s katero je bulgarski poslanik javil črnogorski vladi, da iz Cetinja odpotuje, odgovoril z noto, ki se je izročila ruskemu poslaniku v Cetinju, kateremu je Bulgarija poverila varstvo svojih podanikov v Črnigori. Črnogorska nota izjava, da so osvojeno ozemlje zavezniki z nadčloveškim naporom iztrgali Turkom in bi se bilo moralo zato pravično med zavezniki razdeliti. Bulgarska vlada je pa drugače sodila in ko se je londonski mir podpisal, je stavila vedno nove zahteve. Sklicevala se je na tajno s

Srbijo sklenjeno pogodbo pred vojsko s Turki. Ker o tej pogodbi Bulgari in Srbi črnogorske vlade niso obvestili, jo smatra črnogorska vlada za neveljavno. Ker je Bulgarija vztrajala pri svojih pravno ne-utemeljenih zahtevah in je onemogočila razsodilo ruskega carja, je s silo nastopila, da dobi več, kolikor ji je pripoznala londonska pogodba in je zato 17. (30.) junija ob 3. zjutraj nepričakovano napadla svoje zaveznike ob Vardaru in ob južno-makedonski črti, da jim iztrga s strašnimi žrtvami pridobljene sadove. Bulgarija nadaljuje vojsko, ne da bi jo bila napovedala. V teh okoliščinah je misija zastopnika bulgarskega carja pri črnogorskem kralju končana in diplomatske zveze med Bulgarijo in Črnogoro od včeraj naprej več ne obstoje.

DROBNE VESTI.

Sofija, 9. julija. Bulgarska vlada je pozvala pod orožje tudi rezerviste, ki so že nad 45 let stari. Pod orožje se pozovejo tudi vse tiste osebe, ki so iz kakršnegakoli vzroka oproščene vojaške službe.

Atene, 9. julija. List »Patris« je vprašal več bulgarskih častnikov, med njimi sorodnika bulgarskega generalisima Savova o tem, kaj da je neuspehe bulgarske armade povzročilo. Vsi častniki so izjavili, da so povzročili bulgarske neuspehe kolera, dezertacije in pomanjkljiva preskrba vojakov. Nadalje so izjavili, da so bili pri Kilkišu Bulgari tako močni kakor Grki. (Grki najbrž tudi precej pretiravajo.)

Belgrad, 9. julija. Srbske vjetnike so v Sofiji opljuvali in insultirali po ulicah. V Belgradu se z bulgarskimi vjetniki kljub temu najlepše postopa. Častniki dobivajo po 3 dinarje na dan. Kralj je poslal svojega adjutanta, da jih vpraša, kako se jim godi. Vsakemu bulgarskemu častniku se je poslala skatla cigaret. Vjetniki se po trdnjanskem parku svobodno sprehajajo.

Belgrad, 9. julija. V borbah pri Krivolaku so se posebno odlikovali muslimanski dobrovoljci, ki jim poveljuje bivši mladoturški major Ejub Sabri, sedaj srbski podpolkovnik. V Belgrad so pripeljali med drugimi tri bivše turške častnike, ki so bili v teh bojih ranjeni.

Iz državnega železniškega sveta na Dunaju.

(Poroča g. državni in deželni poslanec Fr. Povše.)

II.

Za naše gospodarske, trgovske in prometne razmere manj ali več pomembnejše so bile sledeče razprave, oziroma sklepi.

Doslej so uživali tri dežele: Tirolska, Solnograška in Koroška dobroto 50odstotnega popustka na voznini za živino, katerega je bila v poletju gnana na planinske pašne. To knako pravico oziroma olajšavo so zahtevali zastopniki kmetijskih interesov v tem svetu in ministrstvo je tej zahtevi ugodilo. Naj bi tudi pri nas, ko se od leta do leta bolj širi zdrava pametna misel, da je za razvoj mlade živine najprimernejša reja na paši, in se napravljajo s pomočjo države in dežele skupni veliki pašniki, živinorejci si te olajšave vzeli v prid. Treba pa je, da izda c. kr. kmetijska družba ali c. kr. okrajno glavarstvo do-

»Da, tudi ti, Boriček, pridi, ... pridi!« ga je klicala Elvira in mu že molela naproti desnico, da bi ga vzela v naročje. In Boriček je bil srečen, kako se je smehljaj, ko ga je gorko poljubila dobra mamica in ga pritisnila k sebi. A kdo je bil srečnejši od Elvire!

Mirno je gledala Verica svojega bratca in ga rahlo pobožala po mehke, rdečem licu. Boriček pa se ji je tiho nasmešnil in iskal Elvirinih oči, ki so ji bile zopet na beli cesti, globoke, zamišljene, kakor bi gledale le tropo črnih, mrtvih ptic, ki so poginile zapuščene v trdem gladu...

»Sliši, mamica!« in Boriček jo je prijel za lepo bradico.

Prestrašila se je Elvira in misel ji je šinila v glavo: »Kaj, če bi me razumela otroka? ...«

»Mamica, poslušaj, mamica!« je silil Boriček v njo, ki ga ni prej slišala.

»Kaj ti je, dete moje?« in ga je poljubkala.

»Kajne, mamica, Verica je tudi tvoja in Danica in —« ji je začel naštevati, ki ga je v trenutku razumela, je že vedela, kaj ji ima vse povedati, in z živim poljubom mu je vzela besedo iz ust, iz njegovih nedolžnih, ki bi jo morala slišati.

»...in papa!« je zatrepetal Veričin glas in molče je zrla vmater...

»...in pa-pa!« je jecljaje ponovila Elvira, ki jo je pretresla beseda, čeravno je bila kratka in tako enolična... Prebledela je in groza jo je lomila; v pest je skrila svoj lep, suhi obraz in težko vzdihnila: »In vendar — ga ljubim! ...«

Gorje, če je morala Verica vse razumeti! — — — — —

Deseto je odbilo in že davno je šlo nedeljsko jutro mimo lepih, visokih hiš in palač. Dolge, temne steze so se vlekly v belem snegu. Ime božje, koliko jih je bilo! Koliko jih je šlo, ki so hoteli svoje, nove poti... Veliki gospodi in gospe v gorkih kožuhih so prihajali in odhajali. Mlade gospodične so hitele, a beli, zimski gospodi jih je oviral, da so nerodno prestopale, komaj lazile in se je pogreznila drobna nožica do trdih tal. Veseli dečki in deklice so skakljali po nebeškem prahu v belih, volnenih jopcih in kapicah in visoke, svetle škornjice so jim varovale nežne nožice pred mokroto in mrazom. Vse je bilo tako zimsko lepo!...

Gori v nizki, temni kuhinji visoko pod streho lepe, gospodske hiše se je obračala ob ognjišču in mizi visoka in vitka postava med nizkimi stenami. Mati in hči sta se držali Elvirina v črni obleki kakor nočna senca. V njenih očeh sta bili bol in žalost, kakor ne bi že dolgo okusile tihega veselja, kot bi hrepenele po njem... Elvirine sedaj niso bile na ulici, ki je bila in mrgolela v polnem življenju, marveč so bile v Verici, v Boričku in v Danici, ki je bila tudi že vstala. V njih je videla življenje, a vse drugo življenje kakor na ulici: v njih je iskala onega tihega veselja, po katerem je žejalo njene globoke oči in mehko dušo...

Vesela sta skakljala Boriček in štiriletna Danica po gorki kuhinji, se lovila okrog stola in okoli mize in se zagnala k mamic ali pa k Verici, ki je mirno sedela

pri oknu in gledala na ulico. Srečna je bila Elvira s svojimi otroci. Pridni so bili ubogljivi, le včasih je kateri tiho zajokal, če je bil lačen in jo je prosil kruha, a mu ni imela kaj dati. Čokasti Boriček in živa Danica sta se med sabo igrala in večkrat se nista še zmenila za drugo. Verica je hodila v šolo, znala je lepo pisati in brati ter je bila najpridnejša med vsemi učenkami. Zato ji je posojala dobra učiteljica različne knjige, iz katerih je brala vedno lepe pripovedke, pravljice in povestice. Elvira je zapazila, kako se zamislil včasih Verica, vidi njene oči, ki hočejo v daljo polne hrepenenja... In ona je dobra ž njo...

Boriček, Boriček! kliče veselo Verica. »Pridi hitro, in tudi ti, Danica!«

»Kaj, kaj je, Verica?« sta hitela obadva.

»Lej ga, malega dečka, kakor si ti v beli jopici, kapici in v lepih škornjicah! Lej jo, malo punico, v rdeči jopici in beli čepici! Kako sta lepa, srčkana, kajne?«

»Jej! jej! Kako sta... srčkana!« sta se čudila, venomer zrla skozi okno in se posedla nehotoma ob Verici.

»In tam pelje konjiček ob gladkih sanah dvoje deklic in dečka in med njimi sedi gospa v črnem žametu. Gotovo je njihova mamica,« je mislila Verica in pogledala v Elviro; pri tem so se srečale hčerine oči z materinimi...

»Jej! jej! jej!...« je bilo Boričkovo in Daničino veselje.

»Lej, lej, mamica, kako lepo... lepo!...« je hitela k nji Danica in se je

oklenila. »Tudi jaz... meni!...« je prosila in v veliki radosti so ji zastajale besede.

»Da, Danči, tudi tebi... tudi tebi!...« jo je tolažila Elvira in pogledala na Verico in Borička. Tiho, pritenjeno veselje se je vtilo tudi čez njena lica, čez njene mehke ustne se je vleklo v bridko zadovoljnost in v duši ji je bilo do groba težko...

»O, da bi se še jaz peljal kdaj tako!« je vzdihnil deček, ki je slonel ob Veričinih kolenih in se zbudil iz kratkih sanj, ki so ga bile nesle na lahkih perutih le za trenutek na gladke sani in ga je že bliskovo peljal brzi konjiček mimo lepih hiš in palač skozi široko, mestno ulico... A bile so le sanje in misli!

»In jaz s teboj, Danica in mamica in —« je odrezala pri zadnji besedi in pretreslo jo je... Elvira je videla boječe oči, ko se je ozrla na njo, in čutila je vse...

»Da, tudi jaz... jaz!...« je skoraj vpila Danica, hitela k bratcu in se splazila Verici v naročje.

Elvira je bila opravljena pri kuhanju in pospravljanju, zdajpazdaj postala in se zamislila, ker je morala gledati vse to, in nehotoma je kdaj izgovorila besedo sama pri sebi, ki jo je slišala in razumela le Verica. Da, srečna bi bila, ko bi le misli ne bilo, da ne bi imela le med otroci teh misli, ki se ji zagrizujejo v dušo. Pa vendar so trenutki v življenju, ko je človek miren in srečen. In tudi ona je zaživela in uživala med svojo deco take trenutke, ki pa so kratki, v veselju in sreči...

(Konec prihodnjic.)

tičnemu živinorejcu potrdilo in pripočilo.

Na predlog, da se na novo uredi tarif za krmenske snovi, da se stalno dovoli kmetovalcem dobivati si te snovi, potrebne za rejo, osobito za pisanje klayne živine, je zastopnik železniškega ministrstva odgovoril, da je ministrstvo že skrajno ugodne nizke tarife za te krmenske snovi dovolilo. Vsled teh olajšav zgubi železniška uprava na leto nad 1 milijon kron. Ako bi železniška uprava v polnem obsegu, kakor bi predlagatelj radi imeli, ugodila predlogu, da bi se stalno za prevoznike vseh krmenskih snovi uveljavila tarif, ki se je dovolil lansko leto za prevažanje krmenskih snovi in kar je povzročilo državni železnici blizu 4 milijone manj dohodkov, bi tolika žrtev bila vendarle neopravičena. Ministrstvo pa je v zvezi vsemu temu pripravljeno še dovoliti najnižje vozne tarife za tovarniške odpadke v žganjarnah in pivovarnah, če se v celih vagonih naročajo; za otrobe, lanene preše, seno, slamo pa je pripravljeno sedanje zelo znižane tarife stabilizirati. Tudi bo ministrstvo uporabilo ves svoj vpliv kot vrhovna nadzorovalna oblast pri privatnih železnicah (južna železnica itd.), da enake znižane tarife dovoli za prevoz teh krmenskih snovi.

Z veliko odločnostjo je zastopnik mlinarske obrti odbijal to olajšavo, češ, da potem trpe domači industrijski mlinci, ki ne morejo svojih otrobov in preš uspešno prodajati, ker jim dela tuje blago preveliko konkurenco, ker uživa tako znižano vozno tarifo. Temu sem pa z isto odločnostjo ugovarjal ter kazal, da uživa velika mlinarska obrt tudi že znatne tarifne olajšave, ki pri velikih transportih znaša skoro do 50 odstotkov popustka od normalnih tarifov. Tu pa se ravna ne le za interes živinorejcev kmetovalcev, ampak tudi konsumentov, ker brez močnih krmenskih snovi, otrobov, preš itd. ter brez cene krme sploh je kmetijstvu nemogoče, mesni trg v državi oskrbeti z dobro pitano živino. Država oziroma vlada in državni zbor sta za dobo devetih let sklenila in svrhu pospešitve živinoreje in pomnožitve produkcije mesa izdati 54 milijonov kron; če hočemo torej ta cilj, katerega doseči namerava dotični sklep, morajo vsi faktorji sodelovati, da se omogoči pomnožena produkcija mesa in prav iz tega razloga je znatna olajšava voznih tarifov za krmenske snovi povsem opravičena. Obljuba železniškega ministrstva se je potem v veliki večini odobrila.

Predlogi, ki so se stavili, da bi železniška uprava osobito za čas skrajšane dobe za nakladanje oziroma odkladanje blaga v vagon, vendarle ozirala na možnost in delala razloček med enim ali drugim blagom ter pri blagu, o katerega težavi nakladanja se pač vsakdo prepriča, zato v to privolila daljši rok in ne pretila tako z globami za vsako zakasnelo uro, je zastopnik ministrstva izjavil, da je železniška uprava le s temi strogimi predpisi zamogla odpraviti pomanjkanje vagonov, vendar pa bo skrbela za odstranitev vseh pretrdih posledic in po možnosti navedene hibe odpraviti skušala.

Železniško ministrstvo je tudi predlogom, katere so osobito zastopniki češke industrije in nje izvoza v Dalmacijo in tudi v Albanijo stavili, da se naj uveljavijo kombinirani železniški tarifi in oni po parobrodih, se izkazalo pripravljeno, da, ko dožene že pričete dogovore z oskrbnistvi parobrodskih podjetij, hoče brez odloga uveljaviti take kombinirane tarife, po katerih se bo že sedaj dovoljeni znižani železniški tarif še dalje znatno znižal, tudi za prekladanje blaga v Trstu iz železnice in parobrode se bodo dovolile znatne olajšave. — Temu se je zastopnik trgovske zbornice tržaške upiral, češ, da bo s tem tržaški trgovski trg oskudovan, a večina je obljubo ministrstva odobruje vzela v vednost. Istotako je zastopnik ministrstva zagotovil nadaljnje tarifne olajšave za prevoz blaga iz Češkega v Bosno.

Dokaj zanimiva je bila razprava o refakcijah. Nekaterim velikim trgovcem in industrijcem ni nikdar dovolj refakcij. V zadovoljstvo pa je večina vzela v vednost poročilo ministrstva, da so se refakcije znatno skrčile, kar najbolje kažejo številke: v letu 1910. se je dovolilo 1400 refakcij, v letu 1912. le še 300.

Res je, da se mora železniška uprava ozirati na pospešitev produkcije, obrtne in kmetijske, vendar pa mora skrbeti, da se odpravi velik deficit, katerega so izkazovale železnice in tako zelo obremenjevale državni budget. Z uveljavno novega zvišanega tarifa pa izkazujejo državne železnice od leta do leta večje dohodke, tako da je ves upravičen, da se bo v to vložen kapital dovolino obrestoval. Leta 1910. so dona-

šale državne železnice le 677 milijonov kron, leta 1911. že 726 milijonov, l. 1912. pa že 787 milijonov kron.

Sprožila se je tudi misel, da naj bi se tam, kjer se ravna za male lokalne železnice, vpeljal avtomobilni promet za osebe in blago; vendar je to vprašanje našlo mnogo odpora, ker promet z avtomobili ni nikdar tako osiguran, kakor sedaj železniški.

Slavnosti 1050 letnice prihoda sv. Cirila in Metoda na Moravsko na Velegradu.

Kolikor se morem spominjati, niso naši listi čisto ničesar poročali o slavnosti, ki se te dni vrši na slavnem Velegradu v čast sv. Cirila in Metoda, apostoloma, ki sta prinesla nam Slovanom ključ do prave vere, ki sta nam prestavila sveto pismo v staroslovenski jezik. Da smo tudi Slovenci zastopani na tej velepomembni slavnosti, se imamo zahvaliti Slovenskemu katoliškemu akadem. tehn. društvu »Danici«, ki je kljub različnim težkočam poslalo dva zastopnika na Velegrad in upam, da bo »Danica« cela javnost hvaležna.

Z Dunaja so odšli v petek dopoldne ob pol enajstih s severnega kolodvora. Vožnja po tej poti ni posebno prijetna. Oko Slovence, ki je navajeno na snežnobeke velikane kranjske, ki je navajeno na zelene vinorodne griče dolenske, se kmalu utruji ob pogledu na široke ravnine, na široke polja, posejana z rumenim žitom. Okrog druge ure popoldne sva se pripeljala do Ogrskega Gradišča, kjer sva izstopila in se peš napotila proti staroslovenskemu Velegradu. Med potjo sva videla velike procesije pobožnega ljudstva v krasnih narodnih nošah, ki je med petjem in godbo romalo na grob sv. Cirila.

Po enourni hoji sva zagledala veličastna zvonika velegradske cerkve, iz katerih se je razlegalo zvonjenje prihajajočim romarjem v pozdrav.

Ko sva prišla na Velegrad, sva bila najprizrenejše pozdravljena od tovarišev Čehov, ki so naju tudi povabili na to lepo slavnost, katera mi bo vedno ostala v spominu.

Slavnost se je pričela že v petek zvečer. Ob šestih je bil prvi obhod po velikem velegradskem prostoru. Kdor je bil že na Velegradu, bo vedel, za koliko tisočev ljudi je ta prostor. Spreved je vodil deželni in državni poslanec prošt dr. Stojan, ki je tudi duša celi slavnosti. Na vzvišenem prostoru na tribuni je predstavil zbranemu ljudstvu dr. Stojan zastopnike in udeležence slovanskih narodov in sicer: sarajevskega knezoškofa dr. Ivana Šariča, bulgarskega nadškofa iz Sofije Roberta Meninija in potem zastopnike Slovencev, Hrvatov, Poljakov in Lužičkih Srbov. Nato je imel pozdravni govor na vse došle udeležence, cerkveni slavnostni govor pa je imel pater Tomašek. Med igranjem godbe in petjem velegradske himne: »Bože co's račil pred tisoči roki« je spreved šel v prostrano velegradsko cerkev, kjer je sarajevski knezoškof Šarič podelil blagoslov z Najsvetejšim.

Zvečer je godba tem visokim slovanskim gostom napravila podoknico, mi, akademiki, smo popevali slovanske narodne pesmi, a ljudstvo je z burimi »živio, hura, slava in niech žyje« klici pozdravljalo visoke goste.

Velegrad, v soboto 5. jul. 1913.

Ob krasnem jutranjem vremenu in ob veličastnem zvonjenju velegrajskih zvonov in ob mogočnem grmenju topičev, je vodil ob petih zjutraj sarajevski knezoškof Šarič z Najsvetejšim procesijo, katere sta se tudi udeležila bulgarski nadškof Menini in krakovski knezonadškof knez Sapieha, kateri je malo prej prišel na Velegrad in kateri je imel po dovršeni procesiji pontifikalno sv. mašo z asistenco sarajevskega knezoškofa in bulgarskega nadškofa.

Ob devetih so se nato zbrali vsi udeleženci te krasne slavnosti. Veliki prostor velegrajski je bil popolnoma poln, udeležencev je bilo gotovo okrog petdeset tisoč.

Dr. Stojan je otvoril slavnostno zborovanje, pozdravil in predstavil ljudstvu udeležence slovanskih narodov, kakor tudi odlične zastopnike češkega naroda. Za častnega predsednika zborovanja je bil izvoljen deželni glavar moravski ekselenca Serenyi.

Nato so sledili pozdravi, oziroma govori. Za češko-moravske dežele so govorili: gđ. Marija Rosolová z Dunaja za češko-dunajsko ženstvo, gosp. Frančišek Stanislav iz Strážnice za moravsko mladino, g. Avguštin Hlinka iz Rožnova za moravske Valahe (gorsko ljudstvo), g. Kostka za dunajske Čehe, g. dež. in drž. poslanec Navrátil je pozdravil zborovanje v imenu kluba katoliško - narodnih poslancev in v imenu američanskih Čehov, konzistorijalni svetnik Bobal iz Chicage.

V imenu slovenskega naroda in zlasti v imenu »Slovenske dijaške zveze« in slov. kat. akadem. tehn. društva »Danica« je govoril stud. phil. Ivan Prijatelj, v imenu hrvatskega akademičnega društva »Hrvatska« stud. med. Imbro Bolkovac, za poljsko akademično društvo »Polonia« cand. iur. Stanislav Koneczny, v imenu Rusinov državni poslanec g. Onyszkiewicz, v imenu Lužičkih Srbov gđ. Ana Rezakovcova in g. Delenk (duhovnik) iz Budišina. V imenu Hrvatov, zlasti v imenu Bosne je govoril sarajevski knezoškof Šarič. Za njim je vstal in govoril v imenu Bulgarov, naroda, ki si je pred nekaj časom priboril tako slavne bitke na bojnem polju, ki pa se zdaj bojuje z lastnimi brati Srbi, nadškof iz Sofije Menini, častitljiv starček, z dolgo belo brado. V imenu poljskega naroda je govoril knezonadškof knez Sapieha. Po teh pozdravnih govorih je imel prof. dr. Fr. Kolisek cerkveni govor, v katerem je razložil pomen te slavnosti in nato je šla večina ljudi v cerkev, kjer je imel krakovski knezonadškof knez Sapieha slavnostno službo božjo, a zunaj na vzvišenem prostoru (na odru) je imel rusinski državni poslanec Onyszkiewicz glagolitsko mašo. Popoldne so romarske procesije odhajale domov, a vedno in vedno so prihajale nove vrste. Ob šestih je zopet dr. Stojan pozdravil vse došle romarje in jim predstavil zastopnike slovanskih narodov. Zvečer je bila zopet podoknica visokim slovanskim gostom. Godba je med drugim igrala »Šumi Marica« in akademiki smo prepevali znane pesmi. S krasnimi besedami se je zahvalil sarajevski knezoškof dr. Ivan Šarič za lepo petje. Rekel je, kako je to lepo, da se slišijo tukaj na slavnem Velegradu »Po jezeru bliz Triglava«, »Naprej za-

stava slave«, »Hej Slovani!«, »Ljepa naša domovina«, »Z dyment požarow« itd. Ravno tako se je zahvalil tudi bulgarski knezonadškof ekselenca Robert Menini.

× × ×

Velegrad, v nedeljo 6. jul. 1913.

Ob petih zjutraj je bila slavnostna procesija z Najsvetejšim, kateri je vodil knezoškof Šarič in kateri je ob šestih daroval slovesno sveto mašo. Ob devetih uri se je zopet vse ljudstvo zbralo na velikem prostoru, ali če smem tako imenovati, dvorišču velegrajskem, cerkveni dostojanstveniki in zastopniki slovanskih narodov pa pri tribuni pod podobo sv. Cirila in Metoda. Dr. Stojan je otvoril slavnostno zborovanje, za predsednika je bil izvoljen deželni in državni poslanec Šamalík. Nato so sledili pozdravi zastopnikov slovanskih narodov, kakor tudi različnih moravskih stanov, v prvi vrsti kmečkega stanu, in sicer: Za dunajske Čehe gđ. Terzija Dohnalova, v imenu Slovencev je pozdravil stud. med. Jos. Kos, za akadem. društvo »Hrvatska« stud. med. Imbro Bolkovac, za akad. društvo »Polonia« cand. iur. Stanislav Koneczny. V imenu Rusinov je govoril prof. Knit z Drohobice, v imenu Lužičkih Srbov kaplan Delenk. Od hrvatskih in zlasti od bosanskih kmetov je prinesel pozdrav knezoškof dr. Ivan Šarič, od bulgarskega ljudstva knezonadškof ekselenca Robert Menini, v imenu poljskih poslancev je pozdravil državni poslanec g. Potoczek, v imenu čeških katoliških narodnih poslancev je s krasnimi besedami pozdravil zborovanje dr. Hruban. Izmed drugih mnogih pozdravnih govorov bi še omenjal g. Mezirka, ki je govoril v imenu čeških katoliških učiteljev. Po teh pozdravnih govorih je imel cerkveni govor dr. Okanik, dekan iz Skalice in nato je bila v cerkvi slavnostna maša, kateri je daroval knezonadškof ekselenca Robert Menini, a zunaj na tribuni je daroval g. prof. Knit staroslovensko mašo. Popoldne je žalibog deževalo kakor tudi zvečer, kljub temu pa je igrala godba in tudi mi smo prepevali slovanske pesmi.

J. P.

Dnevne novice.

+ Liberalno veselje je pri nas nekaj kar se, kadarkoli se pojavi, ne glede na letni čas vedno skisa. Naši liberalci se tako nad politično jesiharjo nikdar ne povzdignejo. Naj se še tako napenjajo, naj se še tako vsele nad političnim preobratom, naposled jim ostanejo le dolgi obrazi da njih in njihovega političnega kisa nihče ne mara. Tako liberalno veselje je nam navadno jako koristno. Tako bo tudi s tistim liberalnim veseljem, ki ga sedaj oznanjajo iz Šmihela-Stopič. Kmalu bodo liberalci spoznali, koliko je tudi v običnem odboru občine Šmihel-Stopiče zanje ura bila. Od vse dolge pisarije bodo imeli edino to korist, da junaki, kakršen je profesor Skerlj, v občini ne bodo imeli nobene besede več. Liberalna ura je vedno napočeno kazala, kadar sta jo navijala novomeški dr. Slanc in Franjo Pirc. General »bum-bum« bo zopet bitko izgubil, ker je potres zopet napočeno slišal.

+ Občina Semič je izrekla deželnemu glavarju dr. Šusteršiču popolno zaupanje in mu čestitala k 50letnici.

— Posnemajte v pripravih za katoliški shod somišljenike v št. Vidu! Iz št. Vida nad Ljubljano se piše: Lokalni pripravljalni odbor za kat. shod, ki šteje 25 članov iz naših organizacij, je sklical za nedeljo, 6. jul., ob 3. uri popoldne shod v dvorano k Cebavu. Na shodu je poročal prvi g. župnik Zabret o pomenu in ciljih dosedanjih katoliških shodov ter o pripravih na letošnji katoliški shod, ki bo daleč nadkriljeval vse dosedanje. Za njim pa je govoril o narodnih nošah g. učitelj Jeločnik; ker se pri nas dobi tudi precej še take lepe robe, bo ljudstvo gotovo seglo po nji. Delajmo vsak po svojih močeh, da bo št. Vid, ki je pred pragom Ljubljane, impozantno zastopan in tako manifestiral po svojih sinovih in hčerah za probujo mogočne verske zavesti. Dasi je bila vročina, je bila dvorana natlačeno polna. — Povsod na ta način na delo za veliko udeležbo na katoliškem shodu!

— Posebni vlak iz Brna in Dunaja h katoliškemu shodu v Ljubljano. »Našinec« je prinesel te dni naslednji oklic za katoliški shod v Ljubljani: »Rok k zglastvi za posebni vlak je do 15. julija. Kdor se prikladi, mora priložiti 10 kron, ostali znesek po mora biti plačan do 1. avgusta. V prijavi je treba naznani, ako se kdo želi udeležiti vožnje tudi v Postojno, Trst in Benetke. Voznina v Ljubljano in nazaj je naslednja (vštevši rež. prispevek), in sicer: iz Brna v Ljubljano in nazaj v II. razredu 57 K, v III. razredu 37 K; z Dunaja v

Grški general Sapuntzakis

Bulgarski general Ivanov

Rumunski prestolonasl. Ferdinand

Srbski višji poveljnik Putnik

Bulg. generalissimus Dimitrijevič

Bulg. vojni minister Savov

Poveljniki na macedonskem bojišču.

Ljubljano in nazaj v II. razredu 46 K, v III. razredu 28 K. Vožnji listki se ne bodo prodajali po železniških blagajnicah, ampak si ga mora vsak udeleženec že preje v Brnu (tudi za vožnjo z Dunaja) preskrbeti. Vse prijave se morajo poslati Osrednjemu odboru Orla v Brnu. Vožnji listek ima 30dnevno veljavnost.

— **Liberalno maščevanje.** Poročali smo že, da je pretečeni četrtek zborovala »Slomškova zveza« v št. Petru, ob istem času pa tudi liberalno učiteljstvo v Postojni. Povedali smo tudi, da se je shoda krščansko mislečega učiteljstva v št. Petru udeležilo tudi žensko učiteljstvo v Knežaku. To pa seveda nadučitelju Česniku ni bilo všeč, da mu celo domače učiteljstvo ni več pokorno. In sedaj je sledilo maščevanje. Kot se nam namreč iz Knežaka poroča, je sedaj g. Česnik temu »upornemu« učiteljstvu odpovedal hrano. To je sladko maščevanje. Zdi se nam pa, da liberalno učiteljstvo še nekaj drugega veliko bolj jezi, namreč dejstvo, da se njihovega slavnostnega zborovanja niso hoteli udeležiti tisti, ki bi po svojem dostojanstvu dali zborovanju sijaj. Sicer je gori omenjena stvar malenkostna, ali pribijemo jo, kar se tolikokrat piše o »klerikalnem terorizmu«.

— **Prva matura na kn. šk. privatni gimnaziji v zavodu sv. Stanislava v št. Vidu nad Ljubljano** se je vršila v soboto, ponedeljek, torek in sredo. Izpraševalni komisiji je predsedoval c. kr. vladni svetnik dr. Franc Detela. K izpitu se je prijavilo vseh 30 osmošolcev, ki so ga tudi dovršili s sijajnim uspehom: 15 maturantov je doseglo zrelost z odliko, drugih 15 pa se je soglasno priznala zrelost. Z odliko so dovršili maturo: Barle Jožef, Dornik Ivan, Flajnik Peter, Gruden Ivan, Meršolj Valentin, Naglič Karol, Pintar Ivan, Plevnik Ivan, Pogačar Valentin, Potočnik Ciril, Stare Andrej, Svetelj Blaž, Terčelj Filip, Zor Vincenc, Žužek Jožef; soglasno zreli pa so se proglasili: Dolinar Anton, Dužnik Alojzij, Gostiša Vincenc, Hostnik Anton, Lužar Franc, Peček Alojzij, Peterlin Maks, Pivek Ivan, Schrems Edmund, Šuštar Franc, Urbanec Franc, Urh Anton, Valjavec Franc, Vilhar Ivan, Zupanc Alojzij. — Lepega poslovnega večera se je udeležil tudi presvetli gosp. knezoškof.

— **Preureditev farne meje.** C. kr. deželna vlada v Ljubljani je v razpisu z dne 30. maja 1913, št. 11.517, sporazumno s knezoškofijskim ordinarijatom dovolila na podlagi določb § 20. zakona z dne 7. maja 1874, drž. zak. št. 50, da se izloči vas Dečja vas iz župnega (farnega) okoliša Žužemberk in priklupi k okolišu župnije Zagradec. — Ta preureditev farnih mej se je izvršila s 1. julijem 1913.

— **Srebrna poroka v št. Vidu pri Zatičini.** Iz št. Vida pri Zatičini nam poročajo: V ponedeljek, 7. t. m., je obhajal visoki par fml. ekscelence baron Rechbach srebrno poroko ob 10. uri v župni cerkvi v št. Vidu. Slavnost je povzdignil naš prevz. vladika knezoškof ljubljanski, ki se je pripeljal osebno poročiti visoko dvojico. Poleg visokih gostov ekscelence baron Rechbacha se je udeležil slavnosti tudi superior msgr. Jaklič in domača duhovščina z svetnikom g. župnikom Vidergarjem. Ker se je za slavnost šele zadnji trenutek zvedelo, ni bilo mogoče z zunanjo olepšavo povzdigniti slavnosti, zato pa tem potom iskreno čestitamo visoki dvojici, ki je v svoji dobrohotnosti ne malo uslug izkazala ljudstvu in želimo, da bi nam bilo mogoče čestitati še k zlati poroki ravnotakaj. Še enkrat iskreno čestitamo!

— **Z Jadransko banko** se je združila dubrovniška Hrvaška kreditna banka, katere centrala v Dubrovniku in njene podružnice v Splitu, Šibeniku in Zadru se bodo odslej vodile kot podružnice Jadranske banke.

— **Dr. Mirko Košutić rehabilitiran.** Junija lanskega leta je stal pred zagrebškim sodiščem dijak Šovari, ker je bil v nekem javnem lokalni žaljivo govoril o Cuvaju. Sodni dvor je pod predsedstvom dr. Mirka Košutića, sodnega podpredsednika in vseučiliškega docenta, Šovarija oprostil. Takoj nato se je dr. Košutić vzel poverjeno mu vodstvo razprav proti Jukiću in ne dolgo za tem je bil odstavljen in proti njemu se je uvedla preiskava, češ, da je skušal pregovoriti votante v Jukićevem procesu, da bi Jukića proglasili za nerazsodnega. Ta preiskava se je sedaj dovršila s tem uspehom, da se je dokazala Košutićeva nedolžnost in je dr. Košutić že zopet nastopil svojo službo na sodišču v Zagrebu.

— **Detomor.** V Zalogu pri Sv. Kančianu je 28letna posestnikova hči Marija Kalčič zadavila svojega nezakonskega novorojenca in ga nato na vrtu zakopala. Orožništvo je Kalčič prijelo in oddalo okrajnemu sodišču v Mokronogu.

— **Za letovičarje.** V Boh. Bistrici je za poletno sezono na razpolago še nekaj prav lepih stanovanj, deloma v hotelih, deloma v privatnih stanovanjih. Na vprašanja radi volje odgovarja — Prometno društvo v Boh. Bistrici.

g **Povečanje postaje v Vižmarjih.** C. kr. ravnateljstvo državne železnice v Trstu odda v postaji Vižmarje na progi Trbiž—Ljubljana gradbena dela za povečanje postajnega poslopja proti pavalu. Podrobni podatki o opremitvi, vloženem roku itd. so razvidni iz »Laibacher Zeitung«. — Predmetna pojasnila daje tudi oddatek III. c. kr. ravnateljstva državne železnice v Trstu in c. kr. sekcija I. za vzdrževanje železnic v Ljubljani.

Zadnje vesti.

Bulgarska makedonska armada na begu.

Bulgarija prosi za mir. — Sovražnosti se takoj ustavijo. — Bulgarija se brezpogojno podvrže carju!

Belgrad, 10. julija. (Uradno.) Srbske čete preganjajo Bulgare. Pri umikanju iz štipa so Bulgari poizkušali se v Radovištu upreti. Toda kmalu so odpor opustili in beže dalje.

Srbske čete so zasedle včeraj popoldne Radovište. Stik z grško armado je popoln. Bulgari so tako naglo bežali, da niso imeli od štipa do Radovišta časa padle častnike in vojake pokopati.

Prebivalstvo je srbske čete z navdušenjem sprejelo.

Vsi napadi Bulgarov na staro granico pri Zaječarju in Pirotu so popolnoma odbiti. Zdaj se na srbskem teritoriju ne nahaja niti en bulgarski vojak.

Armadi generala Kovačeva, IV., in generala Ivanova, V., stojita tik pred tem, da ju Srbi in Grki zajamejo.

Softja, 10. julija. (Oficielno.) Bulgarska vlada je izjavila, da v svrhu, da se nadaljnje krvoprelitje ustavi, popolnoma poveri Rusiji nalogo, da sovrážnosti ustavi in jo zato naproša, naj v tem zmislu v Belgradu in Atenah posreduje.

Dunaj, 10. julija. Naš korespondent izve k tej vesti od najmerodajnejše diplomatske strani z izrečno pooblastitvijo, da se to objavi, sledeče: Že pred dvema dnevi je bilo popolnoma jasno, da je bulgarska glavna armada doživela usoden poraz. K temu je prišlo grozeče vedenje Rumunije, ki je včeraj že napovedala ultimatum, ki bi se bil te dni Bulgariji brezdvomno izročil. Bulgarija je bila vsled tega primorana Rusijo prositi, naj se zavzame za ustavljenje sovrážnosti, tembolj, ker ni samo armadi generala Ivanova, ampak tudi vardarski armadi pretil prvi Sedan. Že v včerajšnji bulgarski cirkularni noti se je opazilo, da je dr. Danev svojo politiko popolnoma preokrenil, kar se je zlasti videlo iz točke 2. (glej drugo stran lista!) te note. Sicer tu Bulgarija izjavlja, da stoji na podlagi pogodbe, toda po dogodkih zadnjih štiriindvajset ur ni dvomiti, da bo Bulgarija morala privoliti v revizijo. Car bo pa gotovo vse storil, da se sovrážnosti takoj ustavijo in se bodo odposlali najprej parlamentarji v to svrhu.

Dunaj, 10. julija. Vest o koraku Bulgarije je odrešilo vplivala. Vsi kurzi so rapidno poskočili.

RUMUNIJA SE DANES ODLOČI.

Bukarešt, 10. julija. Rumunska vlada stori danes sklep, ki bo njen konflikt z Bulgarijo odločil. (Zgoraj navedena bulgarska izjava utegne na Rumunijo pomirjevalno vplivati.)

GRŠKI USPEHI.

Atene, 10. julija. Oficielno se potrjuje, da so grške čete zasedle Strumico in Kavalo.

Razne stvari.

100 policajev potrebujejo v Odrinu. Prošnje je vlagati na ondotnega mestnega načelnika. Prošnjiki ne smejo biti stari preko 30 let, morajo imeti zdravstveno in pravno spričevalo ter dokazati, da so za to službo sposobni.

Načrti nemških topov izdani? Listi poročajo: Te dni se je pri pariški policiji zgledil neki Prudowsky iz Prusije ves onemogel in se stradal ter prosil za prenočišče. Pri njem so našli dva načrta iz Kruppove tovarne v Essenu, v katerih so narisane vse podrobnosti novega nemškega topa za streljanje na aeroplane, kakor tudi načrt zračnih torpedov. Nove topove je izumil neki nemški častnik in se ravnokar izdelujejo v Kruppovi tovarni v Essenu. Prudowsky je pripovedoval, da je že pred osmimi dnevi prišel v Pariz, a se ni upal prodati načrtov ter se je brezsmotno potikal semintja. Sedaj mu je pošel zadnji vinar in v sili se je zatekel k redarstvu. Prudowskega so radi potepanja zaprli, načrte pa izročili vojnemu ministrstvu. Prudowsky pravi, da je bil risar v Kruppovi tovarni. Ko je neki njegov tovariš v isti tovarni prodal neke načrte za 10.000 frankov, se je oskolil tudi on, da na enak način poizkusi svojo srečo. Ukradel je načrte novih zračnih mitraljez in prišel z njimi v Pariz. Obenem z njim sta z istimi načrti odšla v Belgijo in na Angleško dva druga njegova tovariša.

Ogrski Rdeči križ na Balkanu. Tisza je sporazumno z zunanjim in s hrvatskim ministrom ogrski Rdeči križ naprosil, da naj odpošlje zdravnike in strojnike v Sofijo. Ogrski Rdeči križ odpošlje tako v Srbijo kakor v Bulgarijo v dveh dneh zdravnike in strežnice.

Srbi naročajo na Ogrskem moko. 500 do 600 železniških voz moko so Srbi pri ogrskih mlinih naročili za svojo armado.

Grofici Lonyay se pogodila z belgijsko državo glede na dedščino. V znani tožbi radi zapuščine po rajnem belgijskem kralju se je med grofico Lonyay in belgijsko vlado sklenila poravnava. Koliko da se grofici Lonyay iz zapuščine rajnega belgijskega kralja izplača, ni znano. V Bruslju se tudi trdi, da imenuje belgijski kralj moža bivše avstrijske prestolonaslednice Stefanije, grofa Elemerja Lonyaya, za vojvodo. S princezino Lujizo Koburško se se poravnava ni sklenila.

Napadalec na španskega kralja obsojen na smrt. Iz Madrida se poroča, da je bil obsojen na smrt Sa Chy Allegre, ki je izvršil napad na španskega kralja.

Primorske vesti.

Poreško-puljski škof. Sedaj se je vendar definitivno zaznalo, da bo monsignor dr. Trifon Pederzoli v nedeljo dne 5. oktobra posvečen za škofa poreško-puljskega. Intrinziacija v Poreču in Pulju pa se bo vršila kmalu potem. Vodil jo bo nadškof goriški, asistiral pa bodo škofje ljubljanski, tržaški in krški (z otoka).

Uboha tržaška ubožnica! Pred kakimi sedmimi tedni je poročal naš list, da je ukradel uradnik tržaške ubožnice Pietro Fonda blizu 10.000 K poverjenega mu denarja. Mož so seveda takoj odstavili, ko se je izvedelo za škandal. Izginil je s površja brez sledu, le toliko se je še imenoval njegov zločin, da ga je protikamaroška stran »kandidirala« in posmehljivo priporočala njega italijansko-liberalnim volivcem. Nalepljen je bil celo po zidovih. Sedaj je zadeva potihnila, a kakor bi udarila strela, so aretirali v torek tudi njegovega tovariša Francesca Zeya, ki je skrivaj sleparstev in tatvine. Torej nov škandal.

Strašna nesreča na južnem kolo-dvoru v Trstu. Dne 9. t. m. popoldne je v skladišču eksplodirala železna cev, v kateri se je nahajala ogljenčeva kislina. Eksplozija je grozno učinkovala. Enemu delavcu so železni kosi črepinjo čisto odbili, neki drugi delavec je bil nevarno ranjen. Streho skladišča je prebila 33 kg težka železna cev, napolnjena z ogljenčavo kislino, ki pa v tej cevi v veliko srečo ni eksplodirala.

Električna železnica Trst—Opčine. Ravnateljstvo električne železnice, ki se vzpenja iz Trsta na Opčine, si je v sedanjem času vsesplošne draginje zasiguralo neprijeten spomin občinstva. Vozne cene, ki so že dosedaj bile vsekakor previsoke, je vodstvo namreč nanovo tarifiralo in kratkoma precej zvišalo. Tako morajo potniki od sedaj zopet globlje segati v žep in se veseliti, da z drago železnico odnesejo pete še dražjemu Trstu.

Nečloveški zločin svaka. V Čedadu na Beneškem so zaprli znanega trgovca Petra Buffonija radi ostudnega zločina. Mož je imel v svojem pohlepu za denarjem v podstrešni sobici zaprti svojo mlado, lepo in zelo bogato svakinjo, katero je hotel na ta način ugonobiti in si prilastiti njeno premoženje. Te dni pa so prišli zločinu nečloveškega svaka na sled in so moža aretirali. Ko so vlomili trla vrata v smradljivo sobo, se je nudit odvrten prizor: Na napol segniti slavnici je ležala onemogla stvar; prej tako bujne in brhke ženske je bila sama kost in koža. A kar

je najhujše pri tem, je to, da je ubožica vsled pomanjkanja in nadlog — zblaznela.

Parnik »Valona«. Ogrsko-hrvatska paroplovna družba je kupila na Norveškem nov parnik, ki ga je krstila za »Valono«. Oskrboval bo promet ob albanskem obrežju do Valone.

Turki zapuščajo srbsko letništvu. Porta je poslala svojemu poslaniku na Dunaju sredstva, ki so potrebna, da spravi preko Trsta ali Reke v Turčijo 45 vjetih častnikov in 416 podčastnikov, ki jih namerava Srbija izpustiti na svobodo.

Eksplodizija v skladišču. V sredo popoldne se je zgodila v skladišču C v stari svobodni luki v Trstu velika eksplozija, koje vzrokov posebna komisija do večera še ni mogla dognati. Pri eksploziji je bil ubit en delavec, en pa smrtno ranjen.

Štar goljuf pod ključem. V torek so zaprli 63 let starega trgovca Angela Serenija, ki se je bil pred dvema mesecema priselil iz Italije. V Trstu je živel precej skromno in tiho, a sumljivo je bilo tudi to, ker po svojem zatrdilu ni imel denarja, od zunaj pa tudi ni dobival ničesar. Pa vendar ga je policija pustila pri miru, dokler ni prišla iz Italije in Severne Amerike prošnja, da bi ga zaprli. Sereni je namreč premeten goljuf, ki je mnogo ljudij širom sveta, koder se je klatil, oškodoval za kak ti-sočak ali kolikor je ravno mogel. Zanimivo je, da so bili pred leti v Trstu zaprli njegovega sina, ker je bil osumljen znanih umorov kočijažev, ki so bili tako razburili javnost.

Nesreča pri balinanju. Nekoliko nenavadna nesreča se je pripetila na Opčinah 40let staremu vozniku Ivanu Vidavu. Mož je z nekaterimi tovariši balinal na vrtu gostilne, ki mu v enkrat prileti v zatilnik balina, ki jo je tako nerodno pogljal eden njegove družbe. Kroglja je Vidava tako iznenadila, da se je vsled udara onesvestil. Spravili so ga v bolnišnico v Trst.

Koroške novice.

Prav odlična matura. Redek dogodek bo bilježilo prihodnje leto izvestje ženskega učiteljskega v Celovcu. Na zavodu je namreč letos maturiralo 54 javnih učenk in 3 eksternistk in uspeh izpita je bil tako ugoden, da je dobilo odliko 42 kandidatk. Drugače vzeto tvori to število 80 odstotkov vseh učenk in tak odstotek odlik na zavodu, kjer je nad 50 kandidatk, je pač zelo redek slučaj, če se to sploh kedaj dogaja. Propadla ni nobena.

Ljubljanske novice.

Ij Službena pragmatika za ljubljanske mestne uradnike pred upravnim sodiščem. Kakor znano, je vložil dr. Ambrožič (Ambrositsch) na c. kr. upravno sodišče pritožbo proti odločbi deželnega odbora, s katero je ta zavrnil pritožbo, v kateri je zahteval pritožnik izpremembo §§ 1. in 6. službene pragmatike v tem zmislu, da se med splošne zahteve za vsprejem v mestno službo stavi kot pogoj tudi znanje drugega (nemškega) deželnega jezika, odnosno da se (v § 6.) črta določilo glede veljavnosti izpričeval, izdanih na učilnicah v kraljevinah Hrvatski in Slavoniji, dalje v Bosni in Hercegovini. To pritožbo je c. kr. upravno sodišče zavrnilo brez nadaljnega postopanja na podlagi §§ 2. in 21. postavbe z dne 22. oktobra 1875, drž. zak. št. 36 ex 1876, ker pritožnik ni trdil, da je vsled nove mestne službene pragmatike prizadet v svojih pravicah, tako da očitno ni poklican obračati se na c. kr. upravno sodišče za razsodbo o postavnosti po njem izpodbijanih določil službene pragmatike. — (Razsodba upravnega sodišča z dne 23. jun. 1913. št. 6667/V. G. H. ex 1913.)

Ij Za poslovedjo na državni obrtni šoli v Ljubljani je s 1. septembrom t. l. imenovan g. Karl Kunaver, delovodja na državni železnici v Ljubljani.

Ij Umrl je včeraj dopoldne v ljubljanskih krogih dobroznani zasebnik g. Jernej Tomšič v 88. letu svoje starosti. Pogreb bo jutri ob pol 5. uri popoldne iz Gledališke ulice št. 5. N. v m. p.

Ij Gimnazijska maturaninja. Hčerka bivšega ljubljanskega lekarnarja Mardetschlägerja, gdca Hilda Mardetschläger, je te dni na Dunaju z dobrim uspehom položila zrelostni gimnazijski izpit. Sedaj se bo na dunajskem vseučilišču posvetila modroslovju in farmaceutičnim naukom. Zanimivo je, da je gdca Mardetschläger svojčas kot prva dobila ministrsko dovoljenje za poizkusno hospitiranje na tukajšnji nemški gimnaziji.

Ij Nesreča. Včeraj popoldne je z neke steze na Gradu 70letni mestni ubog Ivan Lovrin gledal čez ograjo na Omanov vrt in pri tem izgubil ravnotežje. Padel je čez ograjo in obležal nezavesten. Prepeljali so ga z rešilnim vozom v deželno bolnišnico.

lj **Imenovan** je dr. Fran Skaberne za ministerialnega tajnika v naučnem ministrstvu.

lj **Policijski stražnik, delavec in nadporočnik.** Danes jutraj je ustavil pred Zabkarjevo tvornico stražnik številka 106 nekega delavca, ki se je peljal s kolesom na delo, in sicer na trotoarju v smeri proti Ljubljani na levi strani. Smer je bila torej pravilna. Stražnik je delavca civilista zapisal, a medtem, ko je ta prizor veliko delavcev opazovalo, se je pripeljal iz mesta na kolesu na trotoarju na desni strani Dunajske ceste proti Posavju neki nadporočnik v nepravi smeri; četudi se je vozil po trotoarju, pa gospoda nadporočnika stražnik ni ustavil, ni ga opomnil, da se ne vozi v pravi smeri, ni ga zapisal, ker se je vozil po trotoarju, samo pogledal je za nadporočnikom. Občinstvo, ki je to epizodico opazovalo, je premišljevalo o kolesarskih pravicah delavčevih in o onih nadporočnika.

lj **Usmiljenim srcem** najtopleje priporočamo ubogo rodbino bivšega poštenega obrtnika, ki je vsled bolezni popolnoma obubožal. Vsled bolezni že poldrugo leto ne more delati. Zena ne more toliko zaslužiti, da bi preživljala bolnega moža in dva otroka v 8. in 10. letu, ker mora streči bolnemu možu. Revščina je nepopisna. Naše uredništvo radevolje sprejme darove; kdor bi pa želel dar v hrani ali denarju osebno izročiti, naj ga nese ali pošlje na Cesto v Mestni log št. 21. — Doslej sta našemu uredništvu za ubogo rodbino poslala: Neimenovan 2 K, neimenovana 5 K. — Hvala!

VELIKE VAJE ANGLEŠKE MORNARICE.

Priprave za letošnje velike vaje angleške mornarice so pripravljene. 23 admiralov poveljuje 346 vojnim ladjam, ki so v 35 brodovij razdeljene.

Gospodarsivo.

sl **Vestnik moravskega Orla.** Kršćanska Morava se pripravlja k važnemu prazniku dne 20. t. m., da bi dostojno proslavila pretdesetletni jubilej mašništva moravskega metropolita Nj. prevzvišenosti kardinala kneza-nadškofa olomuškega, dr. Frančiška Bauerja. Ob tej priliki se bo slavnosti tudi udeležil v impozantnem številu katoliški »Orel« iz cele Morave in bo proizvajal vaje, ki so določene za češko-slovenski shod v Ljubljani. Ze v soboto zvečer pred slavnostjo se bodo Orli poklonili Nj. prevzvišenosti in obenem podali izjavo udanosti zastopnikom svetega očeta iz Rima, ki bodo prišli ob kardinalovi slavnosti v Olomuc. V nedeljo, glavni dan slavnosti, bo dopoldne slovesna služba božja, potem pa vaje Orlov v Orlovni. Popoldne bo sprejeto Orlov po mestu do nadškofijskega dvora, kjer bo Orel proizvajal vaje v navzočnosti Nj. prevzvišenosti in navzočih gostov iz Rima. Slavnost bo nosila naziv: »Izjava zvestobe čeških Orlov Nj. prevzvišenosti olomuškemu kardinalu in njegovim uglednim gostom.«

sl **Javni nastop češkega Orla v Slatenich.** Dne 29. m. m. so bile Slatenice slavnostno opravljene. Odbor Orlov je priredil javno telovadbo. Po službi božji je korakala stoglavna četa čilih Orlov in brhkih Orlic ob spremstvu zvočne godbe na odkazano jim vežbališče. Javne vaje so se udeležili Orli iz Prostejova, Namešt, Senice, Kostelca in Slatenic. Pred vežbanjem je imel g. L. Zamykal, urednik »Našince« navdušen nagovor. Proizvajale so se razne telovadne vaje, določene za javni nastop med jugoslovanskimi Orli v Ljubljani. Orli, kakor Orlice so pokazali svojo telovadno dovršenost. V nekaterih točkah so gledalce kar presenečili. Dasi vreme ni bilo kaj ugodno, se je vendar rečena telovadba izborna obnesla in bo ostal ta dan udeležencem še dolgo v spominu.

Štajerske novice.

š **Mladinski shodi na štajerskem.** V nedeljo, dne 13. julija, se vrši deklški shod za rogaško dekanijo pri M. B. na Ložnem, romarski cerkvi v župniji Sv. Florijana ob Boču. V nedeljo, 20. julija, bo mladeniški shod na Sladki gori s telovadbo Orlov od Sv. Petra na Medvedovem selu. V nedeljo, dne 27. julija, pa se bo vršil deklški shod na Finškem, v župniji zibiški, ki bo združen z občnim zborom »Zveze slovenskih deklet na Štajerskem«. Za vse tri shode je že sedaj veliko zanimanje.

š **Flegeričeva slavnost.** Dne 17. avgusta dopoldne se odkrije na pokopališču pri Sv. Bolfenku na Kogu Flegeričev nagrobni spomenik, popoldne istega dne pa na domu spominska plošča. Cela slovesnost je zamišljena v večjem obsegu, da se na dostojen način

proslavi spomin našega ljudskega pesnika.

š »Taca« in tatica« pred sodiščem v Mariboru. V kazenski zadevi v Mariboru U VII 612/13 tožila je zasebna obtožiteljica obdolženka zaradi razžaljenja časti, storjenega s tem, da ji je ta rekla: »Tatica, mi je že zopet nekdo drva kradel!« V prvi instanci vodil je obravnavo in je sodil g. c. kr. deželnotodni svetnik Torggler. Glasom zapisnika o glavni obravnavi druge priče razen zasebne obtožiteljice za inkriminirane besede ni. Ta pa je potrdila glasom zapisnika inkriminirano dejanje z besedami: »Verdammt Waben, jetzt hat mir schon wieder jemand Holz gestohlen.« Gospod dr. Torggler obsodil je nato obdolženko v smislu § 487. k. z., ker je tako baje obdolženka obdolžila zasebno obtožiteljico tatvine. Dne 9. julija 1913 vršila se je tozadevna prizivna razprava. Zopet zaslišana zasebna obtožiteljica je izjavila, da je rabila obdolženka tistikrat besede: »Frdamana taca, mi je že zopet nekdo drva kradel, da bi se mu taca posušila.« Kazenski prizivni senat pod predsedstvom gospoda nadsvetnika Fraidla pa je razsodbo kljub temu potrdil z utemeljitvijo: »Aus den Gründen des ersten Richters.« Slovenski zagovornik pojasnil je sicer sodnemu dvoru, da taca pomenja roko in je nekaj popolnoma različnega od besede tatica. V senatu se nahajajoči slovenski sodnik gospod svetnik Kermek pa je še med zagovorom rekel gospodu predsedniku, da je to vseeno. V senatu se je nahajal tudi prejšnji Slovenec gospod preiskovalni sodnik Bytzek, ki pa je gotovo razložil pomen besed taca in tatica.

š **Promoviral** bo 12. t. m. na graškem vseučilišču za doktorat vsega zdravilstva g. Josip Glantschnig.

Scherlock Holmes. Spisal A. Conan I. del: Doživljaji 1.—2., eleg. vez. K 4'80. II. del: Spomini 1.—2., eleg. vez. K 4'80. III. del: Vrnitev 1.—2., eleg. vez. K 4'80.

Conan Doyle in Scherlock Holmes sta postali tipični imeni za novo vrsto romana — za kriminalni roman. V pripovednem slovtvu so motivi iz navadnega življenja že tako izčrpani, da si človek že prav želi nekaj novega. Zato z veseljem pozdravljamo, ako kdo najde novo polje, na katero se lahko razširi delovanje nepokojne domišljije. V kriminalnem romanu je ustvaril Conan Doyle uprav neprekosljive vzore. Zamislil se je z vso bujnostjo svoje domišljije v delo detektiva, ki zasleduje skrivnostne dogodke po vseh temnih in zavitih kotih in potih velikega mesta. Z veliko bistroumnostjo proučuje neznatne malenkosti, iz katerih potem izvaja dalekosežne sklepe, in iz najsikritejše slučajnosti dobi ključ do rešitve oddaljenih ugank. Bistroumnost pisatelja je v resnici občudovanja vredna in tudi čitatelj si s čitanjem teh knjig izpopolnjuje svojo iznajdljivost in bistroumnost.

Kdor si bo nabavil le eno izmed navedenih treh knjig — vsaka zase tvori namreč celoto — bo brezdomno kupil tudi ostali dve. Vsi trije deli se dobé in naročajo v

STOLLWERCK
mlečne karamele
redilne — okusne
5 kosov — 10 vinarjev
Pristne le. če
»STOLLWERCK«
na vsakem bonbonu!

Glavnik za barvanje las

Potom priprostege česanja se pobarvajo sivi in rudeči lasje pristno plavo, rujavo ali črno. Popolnoma neškodljivo! Rabljivo leta in leta. Na tisoče v rabi. Komad K 5.—.

Razpošilja: I. SCHÜLLER, Dunaj III, Krieglbergasse 6 II. 1187

Posestvo
naprodaj
iz proste roke na Brodu pri Novem mestu. Več so izve ravnotam pri lastniku Francu Megliču št. 11. 2080

500 K Vam plačam, ako Vaših kurjih očes, bradavic in trde kože tekem 3 dni brez bolečin ne odpravi moj uničevalec korenin **Ria-mazlo**. — Cena lončku z jamstvenim pismom 1 krono. 336

Kemény (Kaschau) I. Poštni predal 12/160 Ogrsko

Meteorologično poročilo.

Višina nad morjem 306.2 m, sred. tlak 736.0 mm

Dan	Čas opazovanja	Stanje barometra v mm	Temperatura po Celsiju	Vetrovi	Nebul	Puhalnica v 24 urah v mm
9	9. zveč.	736.5	14.9	sr. szah.	del. jasno	
10	7. zjutr.	736.8	12.3	brezvetr.	del. jasno	4.0
	2. pop.	734.6	15.2	sl. szah.	dež	

Srednja večerajšnja temp. 15.6°, norm. 19.6°.

Sanatorium Emona v Ljubljani, Komenskega ulica 4. Privatno zdravilišče za notranje in kirurške bolezni. — Porodnišnica. — Medicinalne kopeli. Lastnik in šef-zdravnik: Dr. Fr. Derganc, primar. I. klr. odd. dež. boln.

Proda se dobro vpeljana

TRGOVINA

z mešanim blagom pri Ljubljani. Potrebni kapital K 5000.—. — Vprašanje oziroma ponudbe pod šifro I. S. 1000 poste renstante glavna pošta Ljubljana. 2089

Služba

organista in občin. tajnika

je oddati v Selah pri Borovljah na Koroškem.

Služba je primerna. Znanje potrebno obeh deželnih jezikov. Pojasnila daje

županstvo v Selah pošta Borovlje.

Kemična tovarna Traiskirchen pri Dunaju, LIEBLEIN & CO.

Stearit

najboljše sredstvo za zgostitev malte za snazenje in beton. Stearit malta da tudi 50—100% več moči, kot malta z drugimi primesi. 993

Trgovski pomočnik

prva moč, se sprejme v trgovino z mešanim blagom na deželi. Prednost imajo oni, ki so se izučili v mešani trgovini na deželi, dobri računarji in vajeni tudi pri manufakturi. Naslov pove uprava lista pod št. 2075. — (Znamka za odgovor!)

štirje mladi devet tednov stari **frmači**

temnorjavo tigrasti, izvrstnega rodovnika, so na prodaj. Vidiijo in prodajo se v živinozdravnišnici. 2097

Parna žaga v Stajnici blizu Ogulina sprejme takoj v delo tri dobre

žagarje

na venecijanske gatere proti mesečni plači od K 100.—. 2090

Za dobro **gospodinjo in kuharico**

se išče mesta v kakem župnišču bodisi v mestu ali na deželi. — Več se izve v prodajalni Kat. tisk. društva prej H. Ničman v Ljubljani. 2019

Na prodaj imam:

2 polkrite kočije, landdauer, rablien glasovir ter večjo množino brinovca

FRANC CVEK, Kamnik.

Resna ženitna ponudba.

Črigoško izvežban mož, z večletno prakso, srednje starosti in prikupljive vnanjosti, z nekaj tisoč lastnega prihranka, se želi seznaniti z gospodično ali vdovo brez otrok, ki bi imela dobro upeljano trgovino, gostilno ali večje posestvo. Prijazne ponudbe s sliko, katera se takoj vrne, se prosi do 25. t. m. na upravništvu »Slovenca« pod šifro »Zvestoba 2088«. Za lajnost se jamči. 2085

Fužina

(sekarica) za izdelovanje sekir in drugega železnega orodja z dvema ognjema s stalno zadostno vodno silo, s 300 □ sežnji površine, za žganje oglja se odda v bližini železniške postaje Bled zajedno s stanovanjem, gospodarskim poslopjem sadnim vrtom in travnikom v zakup. Natančnejša pojasnila daje dr. Žiga Vodušek, Ljubljana, Gledališka ul. 10/I.

Prodajalka in učenec

iz dobre hiše in s potrebno šolsko izobrazbo se sprejmeta v trgovino z mešanim blagom Anton Trevn, Jesenice, Gorenjsko. 2082

2095

Pozor!

Vljudno naznanjam, da radi dolgotrajne bolezni **razprodajam** svojo zalogo raznih prstnih vin pod lastno ceno od 40 vinarjev naprej. Za cenjena naročila se najtopleje priporočam.

Alojz Zajec, Spodnja Šiška.

Učenec

se takoj sprejme v trgovino z mešanim blagom pri

Jos. Klemenčič, Kamnik. 2096

Mala kavarna

se vzame v najem oziroma tudi kupi s koncesijo vred. — Ponudbe pod šifro »Kavarna« št. 2094. (Znamka). 2094

Mesto vsakega posebnega naznanila.

Matilda Debevc naznanja vsem sorodnikom, prijateljem in znancem žalostno vest, da je njen iskreno ljubljani stari stric, gospod

Bortolo Tomšič

zasebnik

včeraj, dne 9. julija ob 11. uri dopoldne, previden s tolažili svete vere, v 88. letu svoje dobe, mirno v Gospodu zaspal.

Pogreb nepozabnega ranjkega bo v petek, dne 11. julija ob 1/2 5. uri popoldne iz hiše žalosti, Gledališka ulica šte. 2, na pokopališče k sv. Krištofu.

Maše-zadušnice se bodo brale v več cerkvah.

Dragega pokojnika priporočamo v blag spomin in molitev.

Ljubljana, 10. julija 1913.

Prvi slovenski pogrebni zavod Jos. Turk.

2100

Kmetijstvo.**VAŽNI KULTURNI POIZKUSI NA LJUBLJANSKEM BARJU.**

V poslednjem času so se izvršili na Ljubljanskem barju prav važni kulturni poizkusi, ki so dognali, da je mogoče pridelovati visokodostno sladkorno peso tudi na barskih zemljinah, ki niso pokrite z mineralno plastjo, kar se je doslej odločno zanikalo. Ti poizkusi so torej porušili dosedanje napačno naziranje o kulturni sposobnosti barskega sveta in bodo zaraditega vzbudili veliko zanimanje vsepovsod, kjerkoli obdelujejo nižinska barja. Še posebejno in dalekosežnega pomena pa znajo postati ti poizkusi za gospodarski razvoj na Ljubljanskem barju in posredno tudi za deželo Kranjsko. Kakor smo namreč izvedeli iz povsem zanesljivega vira, se za uspeh teh poizkusov že prav živo zanima tu- in inozemski kapital. In tako je z vsjo gotovostjo pričakovati, da bo stala, ako ne nastopijo nepričakovani politični zapletljaji že v prihodnji dobi na Ljubljanskem barju velika tovarna za pesni (trsn) sladkor. Pa tudi tovarno za špirit mislijo postaviti na Ljubljanskem barju, in so v tem oziru važni tudi poizkusi za krompir, ki je najvažnejša surovina za špiritovo industrijo. In, ker je naloga dnevnega časopisa, da važnejše pojave v kmetijstvu zasleduje in beleži, ne bo odveč, ako podamo v naslednjem širši slovenski javnosti to, kar piše o teh poizkusih ravnatelj kmetijsko-kemijskega preskuševališča za Kranjsko, ing. J. Turk, v »Izvestjih« družstva v pospeševanje obdelovanja Ljubljanskega barja. Treba pa je, da navedemo tudi nagibe, ki so vodili ravnatelja Turka pri teh poizkusih. O tem piše ravnatelj Turk pod zaglavjem: »O pridelovanju krompirja in sladkorne pese na Ljubljanskem barju« to-le:

Grubarjev prekop je že poglobljen ter opravljen z zatvornico in ravnokar se vrše velika poglobljevalna dela v strugi Ljubljanice same. To so očitni znaki, da se pripravlja preobrat dosedanjih kulturnih in gospodarskih razmer na Ljubljanskem barju.

Z osušitvijo, odnosno ureditvijo voda bo dobilo Ljubljansko barje povsem drugo kulturno lice. Idilične pokrajinske slike, ki imajo mnogo mikavnega in privlačnega za lovca, prirodoslovca in ljubitelja prirodnih lepote, bodo polagoma izginile in namestu njih se bo razgrnila sicer enolična, a toliko rodovitnejša barska ravan, na kateri bo zacvela kmetijska kultura.

Ta docela naravni preobrat kulturnih in gospodarskih razmer na Ljubljanskem barju je mogoče za nekaj časa zadržati; popolnoma ustaviti pa se ne bo dal. In zato mora biti naloga vsakega zavednega Barjana, da se na ta preobrat dostojno in zadostno pripravi, ker se sicer prav lahko zgodi, da gre napredek mimo njega. Posledica tega bi bila, da bi našel na svoji rodni grudi pač mnogo dela in truda, toda premalo onega blaga, ki je dandanes tudi kmetu potreben, da si more urediti kulturnega človeka vredno življenje.

Ni ga torej in ga ne more biti nobenega dvoma, da se bodo kulturni in gospodarski odnosi po izvršitvi osuševalnega dela na Ljubljanskem barju prav korenito izpremenili, ker mora tako priti. Od nas samih pa je odvisno, kako se bodo te razmere v bodoče razvile in uredile in je torej naša sveta dolžnost, da o tem že zdaj temeljito razmišljujemo.

So pač silno tehtni razlogi, ki govorijo za ohranitev dosedanjega obratovalnega načina na Ljubljanskem barju, t. j. da se ohrani Barje pretežno pridelovanju krme in živinoreji, za kar govori izredna travornost barskega sveta. Temu nasproti pa je pomisliti, da je Ljubljansko barje jako razsežno. Samo svet, kar ga spada v konkurenco za osuševalna dela, meri 15.700 hektarjev. Poleg tega pa je na Barju samem že blizu 3000 in v njegovem najbližjem sosedstvu gotovo čez 1000 hektarje sveta, tako, da meri ves svet, ki pride v tem pogledu v poštev, do 20.000 hektarjev. To pa so številke, ki dajo misliti in sicer tembolj, ker je še velika večina Ljubljanskega barja v nekulturi in se že zdaj pridelava krme na njem več, kakor znašajo barske in okolišanske krmne potrebe. Preostanek na krmu pa bo postal tem večji, čim intenzivnejše se bo Barje obdelovalo.

Tej kalamiteti, ako jo moremo sploh tako nazvati, se da odpomoči, in sicer s tem, da se primerno pomnoži živinoreja na Barju. Toda živina je prav draga stvar in so drage tudi naprave, ki so z njo v neposredni zvezi. Zato pa bi pomnožena živinoreja, ki bi v resnici kaj izdala, stala tako ogromne vsote, da bi jih v doglednem času ne zmogli

revni Barjani. Poleg tega je pa živinoreja, in naj si bo še tako dobičkanosna, vendarle preenostranska kmetijska panoga, ki more dovesti do popolnih gospodarskih uspehov le v hribovitih krajih, kjer so duge panoge kmetijstva sploh nemogoče. V dolinah in še zlasti na rodovitnih ravninah pa živinoreja sama zase ne more storiti zadosti trdne podlage za dobičkanosno in napredno kmetijsko gospodarstvo. Zvoljotega je potrebno, da se goji tu poleg pomnožene živinoreje tudi poljedelstvo v večjem obsegu. To pa že zaradi boljše porabe in izrabe cenenegega hlevskega gnoj, ki se ga dobiva v lastnem gospodarstvu. Zato pa je naša sedanja in bo naša bodoča naloga, da pospešujemo na Ljubljanskem barju vse mogoče panoge kmetijskega gospodarstva in še zlasti pa one, ki morejo dvigniti na njem kulturo in blagostanje.

Ni prav nobene tajnosti več, da se namerava graditi na Ljubljanskem barju po ena velika tovarna za sladkor in špirit, ako se izkaže barjanski svet sposoben za pridelovanje sladkorne pese in krompirja. Ne bomo dajali Barjanom posebnih upov; eno pa rečemo lahko z mirno vestjo, da jim bo donasal njihov svet primerno rento le tedaj, ako se bodo lotili v večjem obsegu pridelovanja rastlin, ki so namenjene za trg. Taki rastlini sta tudi krompir in sladkorna pesa. Krompir je izredno važno živilo za vse sloje prebivalstva in tvori poleg tega podlago za špiritovo in drugo kemično industrijo, dočim se more posušeni krompir spraviti kot močna krma na svetovni trg. Iz sladkorne pese pa izdelujejo sladkor, ki je dandanes najvažnejši predmet avstrijske in tujezemske kemične industrije, ki živi milijone kmečkega in delavskega ljudstva. To nam je dalo povod, da smo se začeli zanimati za ti dve tržni kulturni rastlini in da smo jima posvetili pri lanskih svojih poizkusih prav posebno skrb in pozornost.

O uspehu poizkusov za sladkorno peso poroča ravnatelj Turk sledeče:

Prvič, odkar obstoja naše društvo, se nam je bilo pečati s sladkorno peso, ki jo prištevamo dandanes k najvažnejšim in obenem k najdragocenejšim kulturnim rastlinam. Odločili smo se za te poizkuse, ker smo dobili od prav merodajne strani zagotovilo, da se osnuje na ljubljanskem barju tovarna za pesni (trsn) sladkor, ako se izkaže barjanski svet sposoben za pridelovanje sladkorne pese.

Lahko si mislimo, kakšna čustva so navdajala poročevalca, ko je šel za tem, da je šel s kulturnimi poizkusi za sladkorno peso in je moral slišati nedavno prej iz najkometnejših ust, t. j. iz ust najodličnejših avstrijskih kmetijskih kapacitet in večšakov, da je po dosedanjih izkušnjah naravnost izključeno in nemogoče pridelovanje sladkorne pese, ki bi bila sposobna za izdelovanje sladkorja, na nepokritih barskih tleh. V pojasnilo in boljše razumevanje tega nam navedemo dva stavka iz knjige »Handbuch der Moorkultur«, ki jo je spisal naš najodličnejši poznavalec barskega obdelovanja dr. Viljem Bersch, in ki se glasita takole: »Zuckerrübe mit so hohem Zuckergehalte, daß sie als Fabriksrübe verwendet werden kann, läßt sich jedoch nur auf Deckkulturen erziehen. Auf unbeflecktem Moore erreichen die Zuckerrüben zwar ein sehr bedeutendes Gewicht (15 bis 2 kg), weisen jedoch nur einen sehr geringen Zuckergehalt (8 bis 10%) bei geringer Reinheit auf.« To se po naše glasi približno takole: »Sladkorna pesa s tako visoko sladkorno odstotnostjo, da bi mogla služiti za tovarniško peso, pa se more gojiti samo na pokritih kulturah. Na nepokritem barju doseže sladkorna pesa sicer prav znatno težo (15 do 2 kg), ki pa izkazuje pri nizki čistoti prav neznatno sladkorno odstotnost (8 do 10%).« Navedli smo ta dva stavka, ker iz njiju zrcali obče mišljenje o tej stvari. Bili so torej prav slabi upi za poročevalca. Vendar pa ni obupal, ampak se je opert na jasne nauke iz rastlinske fiziologije in na izkušnje kmetijske kemije z vnejo in veseljem lotil poizkusnega dela. In to ne zaman, kajti izid teh naših poizkusov je bil naravnost presenetljiv in je podal tako krasne uspehe, kakor jih nismo in jih ne bi bili nikdar pričakovali.

(Dalje sledi.)

Steckenpferd-lilijino mlečno milo

je slejkoprej neobhodno potrebno za racionalno negovanje kože in lepote. Vsakdan priznailno. Dobi se povsod a 80 vinarjev.

Poziv na p. l. duhovščino!**Morsko kopališče Gradež pri Ogleju.**

Kakor prejšnja leta je hiša duhovniškega podpornega društva »Plo Sovvegno« na razpolago tudi letos meseca junija, julija in avgusta odpočitka in razvedrila potrebnim duhovnikom. Cena za hrano in postrežbo je zelo zmerna. — Pojasnila daje predsedništvo »Plo Sovvegno« v Gorici (Corte S. Ilario 7). 1707

Gospodična

absolventinja trgovskega tečaja s hvalnim uspehom, katera je za tem službovala eno leto že v pisarni in za tem dve leti zopet izostala, sedaj zaradi družinskih razmer

želi zopet v službo

v dobro hišo tudi proti nizki plači in sicer v pisarno, v kateri bi službovanje ne bilo prenaporno, četudi bi imela od začetka samo za stanovanje in hrano. — Cenjena pisma naj se pošiljajo pod: »Vestna 2021« na upravništvo »Slovenca«.

Tovarne za Asbestškrilj 'Zenit'

družba z omejeno zavezo Mor. Žumberk dobavljajo najboljši in najcenejši krovski material. Zastopnik: Zajec & Horn, Ljubljana. Dunajska cesta 73. 249

Avtomatična past!

Za podgane K 4—, za miši K 240, ujame brez nadzorstva do 50 komadov v eni noči. Past za ščurke edina te vrste, na katero se ujame na tisoče ščurkov v eni noči, a K 240. Povsod najboljši uspeh. Pošilja po povzetju Franc Humann, Dunaj, 2. Bazirk, Aloisgasse 3/24. Mnogo pohvalnih pism. Pred manj vrednimi ponarejenji se svari. V c. in kr. vojaških skladiščih v uporabi. Telefon 23.446. 215

Avtomobilna zveza**Idrija, Logatec, kolodvor.**

Odhod iz Idrije:
ob 6— zjutraj
" 12— opoldan
" 330 popoldan

Prihod v Logatec:
ob 750 zjutraj
" 140 popoldan
" 510 popoldan

Odhod iz Logatca:
ob 830 zjutraj
" 230 popoldan
" 630 zvečer

Prihod v Idrijo:
ob 1020 zjutraj
" 4— popoldan
" 815 zvečer

Cene z avtomobilnim omnibusom:

	I. razr.	II. razr.
Idrija-Logatec ali naspr.	K 3—	K 2—
Idrija-Godovič	" 150	" 1—
Godovič-Hotodrsica	" 150	" 1—
Hotodrsica-Logatec	" 150	" 1—

Cene s kombiniranim avtomobilom:

	I. razr.	II. razr.
Idrija-Logatec ali naspr.	K 3—	K 2—
Idrija-Godovič	" 150	" 1—
Godovič-Hotodrsica	" 150	" 1—
Hotodrsica-Logatec	" 150	" 1—

Označena vožnja se vrši vsak delavnik, omnibus vozi vsak dan opoldan, ob nedeljah in praznikih vozi le opoldan omnibus.

Točnost se po možnosti vzdržuje, vendar pa ne prevzamem nobene odgovornosti za morebitno zamudo.

Valentin Lapajne v Idriji.

Cefiri. 1053 Kanafasi.

Ne smete pozabiti!

Dobro in pristnobarvno blago vsakdo najbolje in najceneje kupi naravnost pri izdelovalcu.

Kdor rabi lanene in bombažaste kanafase, cefire, rjuhe, damaste batiste, svilo, atlase, blago za dame in gospode, platno, brisače in druge tkanine, naj se obrne na znano kršćansko trdiko

Jaroslav Marek, ročna tkalnica št. 45 v Bistrem pri Novem Mestu ob Met. (Češko).

Vzorci se pošiljajo zastoj in poštne prosto. V zalogi imam tudi veliko množino ostankov cefirja, delinje, kanafase itd. in razpolagam v zavojih po 40 metrov za 15 K, prve vrste za 20 K, finejšje vrste za 25 K franco po povzetju. Od ostankov se vzorci ne pošiljajo. — Srajce za gospode iz cefirja ali oxforda 1 komad K 180, 220, 250, 3—, 4— in 450. Pri naročilih zadošča navedba širine vratu. Dopisuje se slovensko. V enem letu nad 300 priznalic od Slovencev.

Hôtel 'Lloyd'

z restavracijo in najlepšim vrtom

priporoča p. n. slavnemu občinstvu

Karol Tauses, hotelir

Sv. Petra cesta šte. 7.

Sprejemajo se tudi vedno ukaželjne gospice za pouk v kuhinji.

Specerijska trgovina

dobro idoča, v Ljubljani ali pa v drugem mestu na Gorenjskem se išče. Ponudbe pod F. K. 10.000 na upravo lista. 2050

Vabilo za udeležbo pri elitnem romanju v Lurd,

v zvezi s posebnim izletom v svetovno sloveči kopališči Blarica in S. Sebastian (Spanija) pod duhovnim vodstvom č. g. Karola Schweitzer-ja iz Waasen-Leoben in Karola Pollitsch-a iz Gradeča.

Pričetek potovanja: 16. avgust. Doba potovanja 15 dni.

Cene za udeležence:	
Od Dunaja do Dunaja:	Od Gradeča do Gradeča:
I. razred K 535	I. razred K 520
II. " " 430	II. " " 420
III. " " 255	III. " " 250
Od Linca do Linca:	
I. razred K 505	
II. " " 410	
III. " " 240	

Potovalo se bo skozi Tirole, Švico (čez St. Gotard) Italijo, Francijo in Nemčijo, (čez bodensko jezero) ter bo s prvim namenom potovanja kot romanjem združena tudi udobnost in mnoge zanimivosti in vsled tega le omejeno število udeležnikov.

Obširni načrti se dobe pri preč. gosp. Karolu Schweitzerju, mestnem župniku Waasen-Leoben in preč. gosp. Karolu Pollitschu, stolnem kaplanu v Gradeču, Burgasse 3., kamor naj se pošiljajo prijave. 1838

Priglasila se sprejemajo do 31. julija.

PRODA SE

pod zelo ugodnimi pogoji:

1. **veleposestvo** pri Litiji (z graščino in gospodarskim poslopjem), nad 270 oralov, lahko tudi več posestnikov skupaj;

2. **ново zidana pritlična hiša** v Rudniku pri Ljubljani, nekaj sveta zraven, za eno družino;

3. **dve enonadstropni hiši** na Selu pri Ljubljani, v katerih bližini se zida nova šola.

Povsod je potrebna v primeri z vrednostjo le prav mala glavica: ad 1. 30.000 K, ad 2. 2000 K, ad 3. 20.000 K. — S posestvom ad 1. združena je **pravica lastnega lova**, prijetno letovišče.

Pojasnila potom upravništva tega lista ali posredovalne pisarne Valentin Accetto, Ljubljana, Kolodvorska ulica št. 8. 1753

Odgovorni urednik: Miha Moškerc.